

EDITORIAL

Moianesos amb projecció internacional

Aquest número de LA TOSCA dedica un ampli reportatge a una exposició que el moianès Marcel·lí Antúnez exhibeix a l'Arts Santa Mònica, en plena Rambla de Barcelona. Es tracta d'una exposició important, ja que és una antològica de la seva evolució artística, que recomanem de visitar. Fa pocs mesos la Filmoteca de Catalunya ja havia mostrat també les seves creacions audiovisuals.

Igualment, en aquest número informem de la producció del *Parsifal 13/14*, una obra que Carlus Padrissa va presentar aquest mes de gener al Liceu. I recordem encara que va ser La Fura dels Baus l'encarregada d'organitzar la benvinguda de l'Any Nou a Barcelona, un espectacle que va tenir àmplia repercussió internacional; a més de les nombroses obres operístiques en què en els darrers anys ha participat Padrissa, així com obertures de festivals i grans esdeveniments que han portat el nom de la Fura arreu del món.

En poc temps, doncs, s'han concentrat actes importants entorn dels moianesos més universals. El centenari del tenor Francesc Viñas a finals de l'any passat, el simbolisme del darrer conseller en cap, Rafel Casanova, amb els actes del Tricentenari, i la Fura dels Baus i en Marcel·lí Antúnez també enguany.

La primera cosa a constatar és que La Fura dels Baus, que van sortir en carro i mula de Moià en els anys vuitanta, són, segurament, els moianesos més internacionalment coneguts. Són la principal icona de Moià i sempre han fet palès el seu origen, present en el nom del grup. Són sinònims de creativitat i d'innovació, uns valors que la societat necessita per a fer front als reptes que cal encarar.

La relació d'aquests creadors amb el nostre poble no sempre ha estat fàcil. Com a exemple més emblemàtic de la manca d'entesa entre el gust trencador dels uns i el que aleshores uns altres consideraven de «mal gust», tenim la Primera Mostra Artística Lliure, organitzada a la sala de Cal Cristo, de Moià, l'any 1978. En aquella exposició, que l'ajuntament va fer clausurar, ja hi participaven noms com Carlus Padrissa i Marcel·lí Antúnez, juntament amb altres joves amb inquietuds artístiques com el també furer Pere Tantiñà —semblantment ben actiu amb La Fura actual, si bé no tan mediàticament present—, Jordi Soler, Josep Alboquers o Pep Solà.

Els aleshores artistes «condemnats» són ara els que porten el nom de Moià pel món. Un dia caldrà valorar com fem visibles les seves aportacions al poble.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Pressupost, continuïtat i senyals de canvi. <i>J. Font</i>	5
Entrevista a Maria Tarter (CiU). <i>A. Lozano</i>	7
El Centre d'Animals Abandonats Domèstics ... <i>J. Font</i>	10
Nota explicativa de l'Associació La Bauma. <i>F. Blanch</i>	11
El Museu, tancat durant quinze dies. <i>J. Clarà</i>	13
Actes i esdeveniments	15
Actes de la Festa Major d'Hivern. <i>E. Roca</i>	15
Tres Tombs cap a la independència. <i>J. Font</i>	18
Bons resultats a l'IES Moianès. <i>E. Vilardell</i>	19
Campanya Signa un Vot. <i>M. Capdevila</i>	21
L'experiència de <i>Cafè amb Llet</i> a Moià. <i>MoiàDeute</i>	22
2013, i què? <i>J. Pladevall</i>	23
De fora estant	24
Parsifal 13/14. <i>J. Ubasart</i>	24
Marcel·lí Antúnez, 30 anys... <i>E. Permanyer</i>	25
Les entitats informen	30
Biblioteca de Moià	30
Museu de Moià	31
Per la Candelera, hivern endavant... <i>Hospital-Residència</i>	33
Fem xarxa per l'èxit escolar. <i>AMPA Escola J. Oriols</i>	34
Moianès	35
Consorci del Moianès	35
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	36
Miscel·lània	37
Viatjar amb autocaravana, una opció de llibertat. <i>M. Bigorra</i>	37
Lletres	39
La pedra indicadora de la font del Termenal. <i>M. Baqués</i>	39
Una mica d'història	41
29 de gener de 1939, 75 anys. <i>J. Clarà</i>	41
Publicacions	45
Breus	47
Moviment demogràfic / Necrològiques	48
Dades meteorològiques	50

Mural SADDi. Marcel·lí Antúnez.
Sistematúrgia (Arts Santa Mònica, 2014)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell
Administració: Eduard Gómez
Impressió: Winihard Gràfics, Moià
Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre
de l'Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

VIDA MUNICIPAL

Pressupost, continuïtat i senyals de canvi

Josep Font

LA TOSCA de fa un any, en aquest mateix mes, presentava i valorava l'aprovació del primer pressupost d'aquesta legislatura. Ja és bon senyal, doncs, poder tornar a parlar de l'aprovació dels pressupostos del 2014. És signe que l'ajuntament aprova les coses quan toca, establint processos de treball amb regularitat. Titulàvem, fa un any, que es tractava d'un pressupost de «mal pair», ja que la realitat era molt crua, com la d'enguany i dels anys que vindran. I és que «una cosa és el pressupost que l'ajuntament voldria aprovar i una altra el que pot aprovar». Ens ho diu en Maurici Santaeugènia, el regidor d'Hisenda, Esports i Joventut.

Inici de legislatura: un consistori aturat per semàfors vermells

LA TOSCA no va tenir ocasió de compartir amb el regidor els pressupostos del 2013. I en Maurici, abans d'entrar en el detall del pressupost d'enguany, contextualitza d'on venim. Quina era la situació de partença? Un contundent informe de la Diputació que analitzava els apartats bà-

sics i simptomàtics de la salut d'un pressupost: equilibri, romanent i endeutament. Tots tres es destacaven en semàfor vermell a la coberta de l'informe i, en aquella situació, l'ajuntament no era viable. És per això que les primeres declaracions de la legislatura van ser que, en aquella situació, Moià es podia declarar en fallida. A més de l'informe, el regidor aporta molta documentació i mostra fulls d'Excel, que li plau explicar, que són el resultat d'analitzar els costos de cada servei de l'ajuntament. El rigor, la disciplina i molta feina interna han permès discernir el que era essencial d'allò que era important i s'ha creat un escenari pressupostari que aporti credibilitat a la Generalitat, a la Diputació i a Madrid i permeti fer viable l'ajuntament. Amb problemes estructurals, com l'endeutament, que persistiran molt de temps, en els altres apartats l'ajuntament ja no està en via morta. Els semàfors han canviat de color i així es pot avançar. En Maurici Santaeugènia reconeix que el pagament als proveïdors que va efectuar Madrid directament va ser una bona

Projecte de remodelació del carrer de Santa Magdalena (Ajuntament de Moià)

mesura, d'una banda perquè va permetre cobrar als proveïdors i perquè, renunciant als interessos de demora, aquella intervenció va permetre un estalvi important. I també reconeix els mèrits dels regidors que van estar treballant en aquesta àrea en el govern d'unitat. I, encara abans d'entrar a explicar el pressupost del 2014, diu, sense voler fer patent la satisfacció que li produeix, que l'ajuntament paga ara les factures a menys de dos mesos, una situació impensable temps enrere.

La despesa

En comparació amb el 2013, el pressupost de despeses de l'any 2014 preveu una petita reducció de la despesa, passant de 6.372.839 a 6.240.511 euros (les despeses de l'ajuntament en anys anteriors havien arribat a sobrepassar els 10.000.000). Es continua estalviant en les despeses de personal, que passa de 2,3 a 2,1 milions d'euros i que continua essent la partida més important (cal recordar que s'havia arribat a 3 milions d'euros en despesa de personal). La segona partida en ordre d'importància és el retorn del deute, amb 1,73 milions d'euros. També s'estalvia en despeses corrents (subministraments, manteniment, etc.), amb 1,7 milions pressupostats i un estalvi d'uns

100.000 euros respecte a l'any passat. Pel que fa al capítol de transferències (aportacions al Consorci), es passa dels 178.000 euros als 224.000 d'enguany.

Les inversions

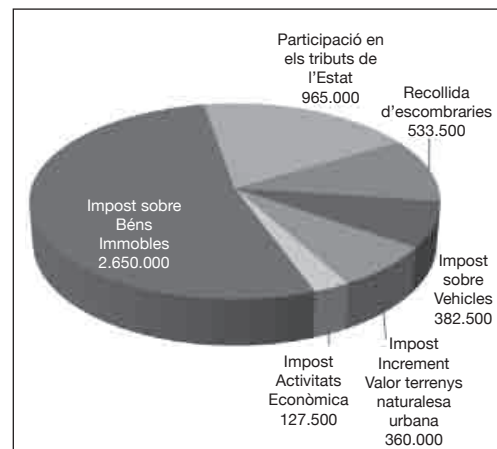
Si en el 2013 el pressupost era de 23.000 euros, enguany és de 472.000. La principal característica de les inversions és que es financen amb subvencions que, altrament, es perdrien. De les actuacions previstes, la més quantiosa i visible és la substitució del mur del parc del carrer de Santa Magdalena. Es renovarà també el ferm de la plaça de Catalunya i es faran millores al local de Les Faixes. Altres intervencions són la instal·lació de plaques solars i d'enllumenat amb leds.

Els ingressos

Els pressupost d'ingressos és de 6.478.998,81 euros. L'ajuntament preveu ingressar 230.000 euros més del que gastarà. El principal impost que ingressa el consistori és l'IBI (Impost de Béns Immobles), impost famós a Moià. Tot i que els canvis són mínims, es passarà d'ingressar 2.650.000 euros a ingressar-ne 2.605.000. És un decrement gairebé imperceptible, però és un altre senyal que l'ajuntament vol mostrar la voluntat, si les coses es van redreçant, d'anar alleugerint la càrrega impositiva.

Deute acumulat i noves amenaces

En Maurici Santa Eugènia explica que el deute acumulat, en aquests moments, és d'uns 16.300.000 euros. Malgrat que el pressupost estigui equilibrat i s'hagi dibuixat un itinerari viable, encara persisteixen amenaces, algunes de recents, com la Llei de Racionalització i de Sostenibilitat de l'Administració Local, que Madrid ha aprovat. Aquesta llei podria obligar que alguns serveis bàsics que presta l'Ajuntament passessin a dependre directament d'altres administracions.

Principals partides d'ingressos de l'Ajuntament de Moià. 2014

Maria Tarter: «Les eleccions municipals les veig molt lluny encara»

Albert Lozano

Maria Tarter (fot. A. Lozano)

En Pep Martínez, darrer candidat de CiU, va demanar a la Maria Tarter que entrés a formar part de la llista del partit, decisió molt encertada.

Parlo amb la Maria, a qui només manca el projecte final de carrera per a ser enginyera en Telecomunicacions. Mare d'una nena i un nen, gestiona la immobilitat de la seva mare i és regidora per Convergència al consistori. Negoci propi al poble on fas de regidor o regidora, esport arriscat que s'ha de valorar positivament. Fa molts anys que ens coneixem, però mai no havíem parlat de política. Periodísticament m'ha costat cercar un titular, no me n'ha deixat cap; ha estat molt correcta i cerebral, amb facilitat de paraula i idees clares.

CiU Moià té un problema greu si Maria Tarter no es decideix a presentar-se com a candidata; però, després de dues hores parlant amb ella, penso que sí que es presentarà.

Ofereix-nos l'exclusiva i diguem que et postules com a alcaldable per CiU a les pròximes eleccions a Moià.

No m'ho he plantejat. Les eleccions les veig molt lluny encara.

Doncs acabes de fer un màster en Gestió de Govern Local a la UAB...

No, no té res a veure. Quan vaig accedir a l'ajuntament, vaig veure que no tenia ni idea de gestió de govern local. Vaig fer els cursos a l'Associació Catalana de Municipis un cop dins de l'ajuntament i, quan ens van explicar els drets, deures i responsabilitats d'un regidor, hauries d'haver vist les nostres cares! Vam pensar: «No ens ho podrien haver dit abans, això?» T'adones que et manca molta formació.

Dona i amb estudis universitaris, cosa que és normal arreu, seria tota una novetat com a alcaldable a Moià.

L'actual és la legislatura en què hi ha més dones regidores a Moià... Potser sí que aniria bé que una dona fos alcaldable...

Per cert, com són les relacions amb Mercè Monrós, regidora d'Unió Democràtica?

Molt bé, amb moltes ganes. Ens entenem molt bé. I hem format un nou grup.

Com està condicionant CiU Moià el llegat de Josep Monràs?

Sí que ens condiciona. Jo no tenia vinculació amb Convergència, vaig entrar com a independent, no era ni militant del partit. Em pot condicionar perquè era del mateix partit. En el que portem de legislatura, cap dels regidors no m'ha retret

res. Hem fet molt bon equip tots tretze regidors, fins i tot amb Entesa, amb qui semblava que podríem topar més; doncs ben bé al contrari! Quan surten convenis mal fets, tothom se'm queda mirant, però jo sempre dic: en el conveni hi ha tres firmes: la de l'alcalde, la de l'interventor i la de l'altra part. Jo sempre he intentat enfocar-ho molt objectivament i, quan una cosa s'ha fet malament, ho he reconegut.

I el tema MoiàFutur?

La societat està en concurs de creditors. En el ple per a firmar el conveni per a evitar la liquidació de l'empresa, AraMoià i CiU vam votar a favor i Entesa es va abstenir. L'esforç que està fent l'alcalde i Convergència d'intentar salvar MoiàFutur és per intentar salvar el nostre patrimoni i la inversió inicial.

L'estratègia actual de CiU Moià a l'ajuntament és mantenir-se distant i deixar que els altres es desgastin?

No, gens.

A vegades, amb tantes abstencions, ho sembla.

Totes les abstencions que hem fet han estat justificades i motivades. Com he comentat, en la votació més important hem votat al costat de l'alcalde per evitar la liquidació de MoiàFutur i mantenir el patrimoni. La nostra posició és anar sempre en positiu. Pensa que és un govern en minoria, ens costaria molt poc entre Entesa i Convergència tomar decisions d'AraMoià, però mai no hem tingut aquesta voluntat. Les ordenances s'han votat per unanimitat; hem votat a favor del pressupost, en el qual cal remarcar la bona gestió de l'interventor de Manlleu, [Lluís Solé].

Fas una valoració positiva, doncs, dels pressupostos aprovats.

Són uns pressupostos que cap dels grups no voldria. Són els millors que es

poden tenir. I, sobretot, guiats per aquesta figura de l'interventor. Des que hi és, això ha fet un tomb, hi ha un control...

¿Un control que abans —en altres legislatures— no hi era?

Si un interventor com el que tenim hagués estat aquí vint anys abans, Moià no estaria en la situació en què es troba actualment. Podries posar la mà al foc i no et cremaries.

Uns pressupostos raquítics com a conseqüència de 22 milions d'euros de deute. És tan simple com això?

Un cop aprovats els pressupostos, l'interventor té l'obligació de fer un informe que detalli quin és el deute actual. A 31 de desembre del 2013, el deute és de setze milions sis-cents mil euros.

En qualsevol cas, són molts diners.

Sí, sí, estem a més d'un 200% i hauríem d'estar a un 75%. I, a més, ha canviat la normativa: abans podies pagar primer les nòmines i després els crèdits bancaris; ara no: primer cal pagar als bancs i després pagar les nòmines.

Comentava la relació deute-pressupostos perquè el poble està deixadot, brut... Es podria fer alguna cosa més per mantenir el poble més arreglat?

Jo crec que les coses s'estan fent bé. Per exemple, ara no tenim secretari, i dels policies, en tenim alguns a fora en comissió de servei; però, encara que no els tinguis, has de tenir la partida, els diners guardats, reservats, per si els necessites. Si no es gasten, passen a despesa corrent i, per tant, pots destinar-los a altres necessitats. Si t'hi has fixat, ara al desembre s'han arreglat voreres, enllumenat, carrers, nínxols... Doncs aquests diners són del romanent que no s'ha utilitzat. T'asseguro que els regidors de Moià han patit la legislatura més dura de tots

els ajuntaments i això ens ha forçat a ser al màxim d'eficients i curosos amb tot.

Com valoreu la gestió de govern d'AraMoià?

Bona. Des del trencament d'unitat del govern hi ha més tensió entre tots, però entenem que no es podia suportar més el govern d'unitat. Arran de l'Escola de Música hi va haver un trencament que no s'ha pogut solucionar. Però ni Entesa ni nosaltres no tenim la voluntat de ser una oposició d'anar a collar, ans al contrari, ens reunim tots tretze i al final decidirà el regidor d'AraMoià, però abans s'haurà debatut la decisió que es prengui. Fem junta de portaveus, tot i que a vegades tenim la comunicació justa de temps, però bé... L'ambient entre els tretze regidors és molt bo i això fa més fàcil la feina.

En l'anterior legislatura els representants de CiU havien dit que el POUM estava pràcticament acabat. L'actual govern de Moià inicia el concurs per fer un nou POUM amb un pressupost de 170.000 euros. Què en penses?

Exactament, 128.000 més IVA. No és d'inici del POUM. Si llegeixes els plecs

que estan penjats a la web de l'ajuntament veuràs que és la contractació per a finalitzar la redacció del POUM.

Que Convergència va començar en el seu dia...

És clar. El problema des que es va començar fins ara és que hi ha hagut canvis de normativa, sobretot de medi ambient i d'altres àmbits. No és pas partir de zero. També hi haurà coses que s'hauran de valorar: el creixement que s'esperava en aquella època no és el mateix que el que podem esperar ara, hi haurà coses que s'hauran de repensar. És un POUM per a finalitzar, no d'inici. El problema és que anem tard, perquè no sé si serem a temps de fer l'aprovació inicial en aquesta legislatura... No tindrem POUM fins d'aquí a dos o tres anys, però és important engegar-ho.

Com valoreu el procés sobiranista que estem vivint a Catalunya?

Sí Sí. A Convergència estem pel Sí Sí.

Segur?

He dit Convergència (riures). Fem campanya pel triple Sí: Sí al referèndum, Sí a un Estat propi, Sí a la independència.

M. Monrós i Maria Tarter (CiU) amb M. Ferrer i M. Santauegènia (AraMoià) (fot. J. Font)

El Centre d'Animals Abandonats Domèstics del Moianès (CAADM)

Josep Font

A finals del mes de gener, en finalitzar el contracte amb l'adjudicatari, la gestió del CAADM va ser motiu d'enrenou a les xarxes socials i a la ràdio. Per tal de contribuir a clarificar la situació, LA TOSCA n'ha volgut parlar amb Glòria Mascaró, regidora de Salut Pública, que ens explica l'origen i l'evolució del CAADM.

El centre és un servei derivat de la Llei de protecció de l'animal, que obliga els consistoris a mantenir un servei de protecció dels animals abandonats o perduts i els en responsabilitza fins que siguin recuperats, cedits, acollits temporalment o adoptats. La llei també obliga a identificar, desparasitar, vacunar i esterilitzar tots aquests animals. Aquest servei es pot prestar de forma directa (amb centre propi) o bé concertant-ho amb associacions de defensa i protecció dels animals d'altri. És, en definitiva, un servei obligatori regulat per llei.

Amb aquest objectiu, l'any 2007 va néixer el CAADM, una proposta de pres-

tació mancomunada en l'àmbit del Moianès. Amb les aportacions dels vuit municipis adherits contribuïen al manteniment dels equipaments i de les infraestructures, ingressos que es complementaven amb subvencions de la Generalitat i de la Diputació, que havien arribat als 30.000 euros anuals. Amb aquest escenari el centre podia ser viable econòmicament.

Glòria Mascaró detalla que «la gestió del CAADM fins a l'actualitat s'ha basat en un sistema mixt. L'ajuntament es feia càrrec directament de les despeses ordinàries de manteniment de les instal·lacions, manutenció dels animals, servei de veterinari, compra de xips, medicaments i vacunes, i una empresa externa, una protectora, s'encarregava de la gestió d'acolliments i adopcions, atenció al públic i neteja dels animals i de les instal·lacions».

Com pot veure's en el gràfic adjunt, els darrers quatre anys els ingressos (aportacions de particulars per adopció, i dels municipis) s'han reduït dràsticament, ja que dels vuit municipis adherits l'any 2007 només en queden quatre: Castellcir, l'Estany, Moià i Granera. Els municipis restants han hagut de buscar fórmules més econòmiques. A aquest fet s'hi afegeix la importantíssima caiguda de les subvencions. Tot i que en aquest període s'ha aconseguit de reduir a la meitat el total de despeses, aquest escenari va provocar que en el 2013 el consistori destinés un total de 30.000 euros a mantenir el centre. «Amb aquest sis-

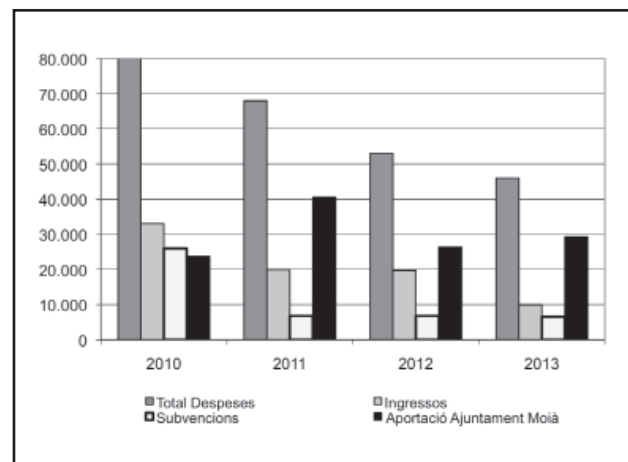
Centre d'Animals Abandonats Domèstics del Moianès (fot. J. Font)

tema el servei és molt deficitari», comenta la Glòria, i malgrat els esforços per disminuir les despeses «el fet de la desaparició de les subvencions de la Generalitat, així com la pèrdua d'alguns ajuntaments adherits, que no podien fer front als cànon tan alts que suposava mantenir el nostre conveni, han fet que ens hàgim de replantejar el futur del CAADM». «La nostra intenció és continuar prestant el servei d'atenció als animals, complint tots els requisits que marca la llei, però externalitzant el servei. Creiem que amb aquest sistema es podrà donar una atenció digna als animals amb una despesa controlada que pugui ser assumida, tenint en compte la situació econòmica del nostre municipi.» La regidora valora tant la dimensió social del centre

com l'elevat nombre de voluntaris que hi participen, i prefereix no entrar a considerar la controvèrsia generada.

La gestió d'aquests centres ha patit tensions en llocs propers, com el comarcal de Granollers, que va haver de tancar a finals de l'any 2011 per dificultats econòmiques. A Mollet asseguren que la gossera els costava 1.300 euros/gos/any, mentre que a Mataró, on els porten, només els en costa 400. L'alcalde de Canovelles afegia que «una beca menjador per a famílies amb dificultats em costa 3,70 euros diaris, mentre que mantenir un gos em costa 8 euros diaris». El cost que tenia el CAADM a Moià era d'un import aproximat a la totalitat de recursos destinats a serveis socials.

Pressupost del CAADM, 2010-2013

Font: Ajuntament de Moià

Nota explicativa de l'Associació La Bauma

Francesc Blanch, president de l'Associació La Bauma

Cronologia dels fets

Amb motiu de l'ús dels terrenys de què el RAAM (Refugi d'Animals Abandonats del Moianès) disposava al costat de

la deixalleria, i per iniciativa de l'anterior govern municipal, es creà l'any 2007 el CAADM (Centre d'Acollida d'Animals Domèstics del Moianès) al polígon industrial

del Pla-romaní, fent-se'n càrrec una empresa privada (Animal Gestió), la responsable de la qual no dubtà a proposar la Sra. Aurea Iñiesta perquè anés a treballar al centre, essent la nostra coneixença amb aquesta persona la nostra relació com a voluntaris del RAAM i la gran atenció que teníem i tenim envers els animals.

Per la primavera del 2011, i una mica abans de les eleccions municipals, aquesta empresa deixà de prestar els seus serveis al consistori i així es creà un buit en la direcció del CAADM, amb un govern que acabava d'«aterar» al municipi. Després d'haver parlat amb ells, els proposem de fer-nos-en càrrec sense cobrar res, mentre decidien el que calia fer (durant cinc mesos).

Se'ns diu que per a dur a terme aquestes funcions faria falta que fóssim una protectora o una associació; transmesa aquesta necessitat, ens posem en contacte amb el RAAM, que declina aquesta responsabilitat i ens encoratja a fer-ho nosaltres mateixos, amb la promesa d'ajudar-nos en tot i en tot moment, cosa que han complert amb escreix. Així, doncs, decidim fundar l'Associació La Bauma. Finalment, per l'octubre del 2011 i amb una durada fins al 31 de desembre del mateix any, es redacta un contracte per un import de 1.271,19 € mensuals, rebent com a única recompensa pels mesos treballats sense cobrar un agraïment públic que el senyor alcalde ens dedica en la seva primera actuació en públic a Les Faixes.

Durant l'any 2012 ens fan dos contractes més (de tres mesos i nou mesos) i a finals del 2012 ens conviden a una licitació, amb un contracte d'un any prorrogable a un altre pel mateix període de temps, per un import de 7.437,50 € anuals (dels quals destinem una bona part a assegurances, mútua, gestors, allotjament web, etc.); aquesta licitació la guanyem.

A finals d'agost del 2013 ens comuniquen que la treballadora de la neteja que

pagava el consistori deixa de fer-ho i que no tenen cap persona per a venir a fer la neteja i ens demanen si la podem fer nosaltres, la qual cosa acceptem, mitjançant un decret d'alcaldia (271/2013) i amb una durada del 15 de setembre 2013 fins a 31 de gener 2014, per un import de 4.275 €, IVA inclòs.

Fets

Quan comencem a negociar la pròrroga, demanem que es mantinguin les condicions vigents i amb dos contractes separats (el de gestió, que havíem guanyat mitjançant licitació, i un altre per a la neteja si ells ho consideraven oportú). La resposta de la regidoria (i aquí va ser el «xoc») era que la seva oferta es basaria a tancar el CAADM (això no vol dir deixar de donar el servei), traient els animals moianesos i repartint-los en diferents gosses —escolteu l'entrevista al *Xiu-xiu* de Ràdio Moià (minut 1h 04)—, cosa que comprovem que ja s'havia començat a fer, o licitar novament, i, com a últim recurs, continuar amb nosaltres, oferint-nos un contracte de quatre mesos fins que poguéssim complir els seus propòsits. Rebem una carta el dia 27 de gener amb la seva proposta; el dia 29 fem una contraoferta; el dia 30 se'ns comunica que l'endemà finalitza el nostre contracte i que no volen negociar més, i el dia 31 es fa l'entrega de les claus del centre.

Final

S'aconsegueix que els animals no marxïn fora de la comarca, es contracta una altra protectora de fora de la comarca, es fa un contracte fins a final d'any i ni tan sols s'ofereix al RAAM la possibilitat de participar-hi.

Agraïm a tots els amics i voluntaris de l'Associació La Bauma el suport prestat en aquestes dures condicions i els encoratgem a continuar fent la seva feina de voluntariat.

El Museu, tancat durant quinze dies

Jaume Clarà

El dimarts 14 de gener uns operaris enviats per la Generalitat col·locaren a la façana lateral de l'església uns plafons promocionals de la Ruta 1714 i la Casa Rafel Casanova. Dos dies més tard, el Museu de Moià tancava les portes de l'edifici de manera indefinida (continuen, però, obertes les coves del Toll i el mateix edifici del Museu per a les visites prèviament concertades).

Era la manera que tenia l'Ajuntament de Moià de pressionar la Generalitat a formalitzar el compromís que havia adquirit mesos enrere de fer una aportació econòmica en forma de subvenció per a cobrir, amb personal del Museu, la consergeria de la casa.

Des de la jubilació, el febrer del 2013, de Montserrat Aliberch, que tenia cura de la consergeria de Can Casanova com a treballadora del Museu d'Història de Catalunya, aquest servei havia passat a ser exercit pel personal del Museu, amb el compromís de la Generalitat de fer una aportació per a cobrir aquesta plaça. Però els mesos havien anat transcorrent i, de

moment, encara no s'havia signat cap conveni, ni per al 2013 ni per al 2014. Amb el tancament, l'ajuntament, a més de demanar la signatura del conveni, sol·licitava que la Generalitat emetés uns documents comptables conforme es comprometia al pagament de les subvencions previstes per als dos anys.

Finalment, els documents van arribar, per la qual cosa Can Casanova ha tornat a obrir les portes el dijous 30 de gener, després de quinze dies de tancament. El conveni, per la seva part, estava a punt de ser signat en redactar aquest article.

Reducció horària

Per tal de mantenir els horaris de la casa, l'ajuntament demanava que la subvenció fos de 36.000 euros anuals, aportació corresponent a la despesa que el Museu d'Història de Catalunya realitzava amb personal fix i de suplències per a atendre la consergeria de Can Casanova. Segons fonts del Museu, el 8 de gener del 2013 s'havia arribat a un acord, a la baixa, per a fer una aportació de 30.000

Plafons de la Ruta 1714, davant de Can Casanova (fot. C.I.C. - Moià)

euros, quantitat consignada en el pressupost de l'Ajuntament de Moià de l'any passat. Però la Generalitat, en fer la proposta per escrit, encara l'ha rebaixat més, fins a acceptar de pagar només 22.283,40 euros anuals, la qual cosa implica una reducció important dels horaris d'obertura. Aquests horaris —vegeu més endavant, la col·laboració del Museu de Moià— segurament quedaran curts en les èpoques de màxima afluència de visitants (Setmana Santa i mesos d'estiu).

Dificultats de la gestió compartida

Can Casanova és la seu del Museu de Moià des de 1935-1936, però no va ser fins a 1984 que la Generalitat de Catalunya la va adquirir a la família propietària (i la va ampliar en 1986 amb la compra de la casa veïna, cal Sabater). Des d'aleshores, l'edifici és gestionat per la Generalitat: primer per l'Oficina de Gestió de Monuments, després pel Museu d'Història de Catalunya i, des de principis d'aquest mateix any, per l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural. A l'edifici hi conviu la Casa Rafel Casanova com a monument històric (declarat bé cultural d'interès nacional l'any 2000), que gestiona l'exposició sobre Rafel Casanova i la Guerra de Successió de la primera planta; el Museu de Moià, que té competències sobre l'exposició arqueològica de la segona planta i sobre la sala d'exposicions temporals (a

part dels dipòsits), i l'Arxiu de Moià. Com a òrgans gestors existeixen un Patronat de la Casa Rafel Casanova, encapçalat per la Generalitat i amb presència de representants de l'Ajuntament de Moià, i un Patronat del Museu de Moià, dirigit per l'ajuntament i amb representants de la Diputació de Barcelona i de la parròquia de Moià, titular de part del fons del Museu i de l'Arxiu.

Les relacions entre ajuntament i Generalitat per a la gestió de la casa han fluctuat amb els successius canvis de responsables polítics. En qualsevol cas, mai no s'ha arribat a signar un conveni que reguli amb claredat les obligacions de cada part. Actualment es regeix per un acord del Patronat de la Casa Rafel Casanova de l'any 2005 que estableix que la Generalitat es fa càrrec de les despeses de seguretat (alarma), obres de manteniment, calefacció, ascensor, assegurança i conservació de l'exposició de la primera planta. Per la seva part, l'Ajuntament de Moià té cura de la neteja de l'edifici i les despeses de llum i aigua, manteniment del jardí i l'IBI, a més de la conservació de l'exposició de la segona planta.

Esperem que la signatura del conveni sigui un primer pas per a millorar la col·laboració entre administracions, en benefici d'un equipament molt important per a la vila de Moià, tant des del punt de vista turístic com cultural.

ACTES I ESDEVENIMENTS

Actes de la Festa Major d'Hivern

Elisa Roca

Cursa Dos Turons

El diumenge dia 12 de gener es va dur a terme la XII Cursa de Muntanya de Moià «Dos Turons», amb un recorregut d'11,7 km, l'XI Canicròs, amb una distància a recórrer de 10,7 km, la mateixa que la V Marxa Nòrdica, i la Cursa Curta i Infantil, de 3,8 km. Un cop finalitzades, tots els participants van rebre un obsequi a més a més d'entrar en el sorteig de productes del Moianès. L'organització va anar a càrrec de Rivendel, conjuntament amb el GEMI, i enguany van decidir aprofitar l'avinentsa d'aquestes curses per a fer una recollida d'aliments que tant podien aportar els participants com els acompanyants o els diversos espectadors per a destinar-los al Banc d'Aliments de la Creu Roja del Moianès i ajudar a mitigar els estralls que està fent la crisi econòmica actual.

Va ser, i per concloure, una nombrosa concentració d'esportistes que una vegada més consoliden aquesta competició com una cita ineludible dins el calendari esportiu del Bages.

Festa Major d'Hivern: Sant Sebastià

Per tal de celebrar la Festa Major d'Hivern, a la nostra vila s'esdevenen un seguit d'actes que tenen el punt d'arrencada amb la ballada de danses tradicionals, que enguany va tenir lloc el diumenge dia 19 a la una del migdia a la plaça del CAP. Tot i que el cel amenaçava de fer caure alguna gota, va ser generós i l'acte es va poder desenvolupar sense cap contratemps i amb l'assistència d'un nombrós públic.

Els dansaires van arribar a la plaça en comitiva, des de Can Carner, acompanyats per la música de la Cobla Sabadell,

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DR. Carme Mendoza Saera
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.995

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

Cursa Dos Turons (fot. J. Font)

que també va ser l'encarregada d'interpretar les peces musicals de les danses, i el tradicional Pollo. Un cop a la plaça els dansaires van ballar el cerimoniós Ball del Ciri, el simpàtic Ball dels Garrofins i arribats a aquest punt es va interpretar una de les dues sardanes que hi havia previstes per a donar temps als dansaires a canviar-se de vestuari. Tot seguit es donà pas a l'alegre i vistós Ball de Gitanes. L'acte va concloure amb la segona sardana.

Passades unes hores, a les set de la tarda, van sortir novament els Garrofins per honorar sant Sebastià, amb música de gralles i custodiats per dos teiers. Els petits balladors, aclamats i aplaudits pel públic assistent, van ballar a la plaça Major, al carrer de Sant Antoni i a la plaça de Sant Sebastià. Van acabar la vetllada amb una merescuda xocolatada.

Va ser l'endemà, dilluns dia 20, que van acudir a l'ofici solemne celebrat en honor del patró del nostre poble i que va tenir lloc a les dotze del migdia. Allà, davant l'altar major, van fer la seva tradicional ballada abans de l'ofertori. A la missa també hi va ser present el Pollo. Un cop acabat l'acte religiós, els Garrofins van fer una altra ballada al davant de l'església. Tot seguit es van dirigir cap a l'Hospital-Residència per oferir als avis la seva dansa. Quan van finalitzar, els nens van poder

assaborir un pisolabis que, a l'hora en què va acabar tot plegat, cap a les dues, van agrair enormement.

Festa dels Tres Tombs

El prelude de la Festa dels Tres Tombs cada any comença el dia del patró dels traguiners, sant Antoni Abat (17 de gener), amb una missa solemne a les onze del matí.

L'endemà dissabte, al vespre, es va fer el trasllat de la bandera des de la plaça Major a casa de la banderera (Margarida Petitbò Antúnez). Van ser els administradors d'enguany i els banderers d'altres anys els qui la van custodiar. El so de les gralles va fer més amè i festiu el trajecte, que va finalitzar, un cop feta l'entrega, amb un sopar de celebració.

El dissabte dia 25 es va fer la típica botifarrada a la plaça de l'església, a

partir de les set del vespre. Va ser força concorreguda, entre altres coses perquè la temperatura era benigna i, com ja va essent usual els darrers anys, amenitzada pel grup de balladors de *country*, ja concentrats a la plaça des de les cinc. Els membres de la junta van aprofitar-ho per a vendre tires de números d'una panera que van sortejar el mateix vespre, i cal felicitar-los per la bona organització, que va fer que la vetllada es desenvolupés amb èxit. Durant la tarda el grup de grallers va anar a casa dels administradors per anunciar-los la festa de l'endemà amb una petita serenata.

I, finalment, el diumenge 26, dia dels Tres Tombs, es va aixecar radiant i, a part d'algun núvol prim, es va mantenir així durant tot el matí. Al pavelló, a partir de dos quarts de deu, es va reviuire, com cada any, la concentració de tots els partici-

pants de la cavalcada fins que a un quart de dotze es va engegar la corrua. El neguit i els nervis inicials, visibles sobretot en les carrosses plenes de quitxalla, van anar transformant-se en expectació, alegria i il·lusió davant el nombrós públic que va omplir els carrers de la vila.

Amb solemnitat i distinció, la bandera d'enguany, la primera dona que ocupa aquest lloc de distinció des que es va reprendre la festa l'any 1983, Margarida Petitbò Antúnez, i els administradors Carles Vilaró, Josep M. Ballarà i Pere Purfí (sortints) i Agustí Vives, Núria Arisa i Anna Puigarnau (entrants), van anar enfilant l'avinguda de la Vila per arribar davant l'església, on van ser beneïts per primer cop. La benedicció la va fer l'escolapi pare Marian, ja que el rector era de viatge i el vicari estava malalt. El segon tomb va transcórrer amb tota normalitat i el tercer tomb va aturar-se de nou davant l'església, on se'ls va ofrenar amb el ball del Contrapàs Curt, executat per Cosme Homs i Jordi Ferrer.

Un cop finalitzat el tercer tomb, la comitiva es va adreçar a la plaça de l'Hospital, on el president de la junta dels Tres Tombs, Josep Paretas, i altres membres de la comissió van donar el record de la diada, una petita gerra de vidre, amb l'any i el logotip de l'entitat. Per últim, Margarida Petitbò es va fer la tradicional fotografia amb els banderers dels anys anteriors.

Ball de Gitanes (fot. J. Font)

Tres Tombs (fot. J. Font)

Tres Tombs cap a la independència

Josep Font

Els Tres Tombs van ser un èxit inapel·lable: per primera vegada en trenta anys una dona n'era la banderera, la mostra de tractors antics s'ha consolidat com un element ben singular de Moià i el públic va acudir a la festa de forma massiva. Tot, feina que no es fa en quatre dies.

Ve a tomb comentar un detall de la cercavila que em va cridar l'atenció. Entre bous i carruatges un remolc transportava una vintena de nens petits que, amb timbre agut i molta energia, cantaven proclames en favor de la independència i dels Països Catalans. Era una quitxalla que, per l'edat que tenien, poques setmanes abans devien haver cantat pels mateixos carrers la màgia de l'arribada dels Tres Reis. Al tercer tomb la veu i l'entusiasme persistien encara amb força, i segur que van fer alegrar el públic al llarg del recorregut. I aquesta és la segona cosa a comentar: la normalitat amb què tots els miràvem. No vaig saber veure ningú sorprès que nens tan petits proferissin aquestes consignes. I és que les estelades i la petició d'independència s'han integrat tant en

el nostre paisatge quotidià que pot semblar que han estat aquí des de tota la vida.

Aquesta normalitat em va fer recordar un altre episodi històric. Immanuel Kant, pare de la filosofia moderna i persona extremadament prudent i metòdica, es va entusiasmar i comoure en tenir notícia de la Revolució Francesca. Creia que amb aquells canvis ja podia anar-se'n a la tomba en pau i que allò que la societat estava vivint era un moment de «glòria del món». Però el que més el sorprenia no eren els fets històrics, sinó la normalitat amb què la gent vivia aquell canvi. Aquella acceptació del que passava era el signe que els temps havien canviat.

Desconec si la normalitat d'aquest detall dels Tres Tombs és una anticipació del que pot passar a curt termini a Catalunya. No m'agradaria que aquells nens un dia pensessin que els grans no els vam acabar d'explicar bé les coses i que, a diferència del que passa amb els Reis, s'adonessin que la independència no és un regal embolicat amb paper de cel·lofana que trobaran en despertar.

Bons resultats a l'IES Moianès

Elvira Vilardell

El treball de recerca és un dels reptes als quals s'han d'enfrontar els alumnes de batxillerat d'arreu de Catalunya des de finals dels anys vuitanta. Aquest projecte d'investigació té com un dels seus objectius principals consolidar les competències en recerca dels estudiants, segons apunta el Departament d'Educació de la Generalitat, per tal que aquests millorin les seves tècniques d'organització i planificació, entre altres habilitats.

Si bé és cert que alguns alumnes es queixen que des de l'àmbit educatiu es dona massa importància al treball de recerca, tenint en compte que aquest només representa un 10% de la qualificació final de batxillerat, també ho és que la majoria de resultats acaben essent positius i molt satisfactoris. A l'IES Moianès, dels quaranta-tres estudiants que estan cursant segon de batxillerat, vint-i-set han obtingut nous i deus en els seus projectes d'investigació, és a dir, més de la meitat han aconseguit una qualificació d'excel·lent. Entre les millors notes destaquen els treballs elaborats pels alumnes de la

branca científico-tecnològica, tot i que cal assenyalar que entre els estudiants del batxillerat social-humanístic també trobem projectes d'investigació més que notables. Aquesta tendència s'explica fonamentalment per dos factors: el primer és que el nombre d'alumnes matriculats en l'àmbit científico-tecnològic és superior, i el segon, que la majoria d'alumnes que escullen aquesta tipologia de batxillerat solen tenir una mitjana més elevada.

Emma Picanyol, Queralt Miró, Elena Fargas, Maria del Mar Picazos i Núria Jiménez són algunes de les estudiants de segon de batxillerat de l'IES Moianès que aquest any han aconseguit un deu en el seu treball de recerca. Totes provenen de la branca científico-tecnològica, però la temàtica de les investigacions és ben diferent; això sí, tots els seus treballs tenen una cosa en comú: moltes hores de feina.

D'aquestes cinc joves, l'Emma és la que va triar la temàtica més allunyada dels estudis que està cursant actualment, ja que es va decantar pel disseny de moda. La seva investigació, malgrat això,

Remolc «independentista» (fot. J. Font)

Q. Miró, E. Fargas, N. Jiménez, E. Picanyol i M. del M. Picazos (fot. E. Vilardell)

no es va quedar simplement a indagar en la història de la moda, en el patronatge i la confecció, en els diferents tipus de tela..., sinó que va anar més enllà i va dissenyar i cosir ella mateixa un vestit. A més, cal destacar que aquesta estudiant va començar de zero, ja que mai abans no havia confeccionat cap peça de roba; així, doncs, va haver d'aprendre les tècniques bàsiques que cal saber per a dedicar-se al disseny de moda en un curset intensiu de seixanta hores que va fer durant l'estiu.

La Queralt i l'Elena, que van realitzar el projecte juntes, es pot dir que també van dissenyar, però els seus esbossos se centraven a millorar la sostenibilitat de l'institut de Moià. En el seu treball, aquestes dues castellerçolenques van analitzar l'edifici de l'IES Moianès a fi de detectar els problemes energètics i arquitectònics de la construcció, per així elaborar propostes que contribuïssin a l'estalvi energètic i a la millora de la sostenibilitat.

Els treballs més centrats en el món de la investigació científica són el de la Maria del Mar i el de la Núria, que, tot i elaborar cadascuna un projecte diferent, ho van fer en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). La Maria del Mar va treballar als laboratoris del CSIC de la UAB, on va estudiar i realitzar experiments sobre la degradació de les proteïnes de membrana amb una investigadora professional. Mentre que la Núria,

a través del programa Argó —un projecte de la UAB on s'assessoren els alumnes en els treballs de recerca proposats des de la mateixa universitat—, va focalitzar la seva investigació en els pòl·lens i les al·lèrgies a la zona del Moianès. Aquesta alumna va arribar a conclusions tan interessants com que el pol·len de pi, que es troba en quantitats elevades en l'aire de Moià, no sol causar gaires al·lèrgies entre la població moianesa; en canvi, el xiprer, que és poc habitual en els boscos de l'altiplà, provoca reaccions al·lèrgiques a un nombre notable de moianesencs.

Les investigacions dutes a terme pels alumnes de batxillerat són complexes i comporten molta dedicació, més fins i tot que alguns treballs de primer de carrera a la universitat. A més, aquest grup de joves estudiants assenyalen que han de fer front a diverses dificultats a l'hora d'elaborar els seus treballs de recerca, com ara l'allau d'informació que hi ha a internet, que dificulta la selecció i la síntesi de dades, i el fet d'haver-se de posar en contacte amb diferents professionals i organitzacions, els quals de vegades no els fan gaire cas. No obstant això, totes asseguren que el treball de recerca, al final, acaba essent una experiència positiva, no solament perquè s'adquireixen nous coneixements, sinó també per l'aprenentatge i el creixement que s'experimenta a nivell personal.

Campanya Signa un Vot

Marc Capdevila i Riu, coordinador de l'ANC-Moià

El propassat mes de desembre vam començar la campanya Signa un Vot aprofitant la fira de l'Estany i la del Tió a Moià.

La campanya Signa un Vot ha estat ideada per la secció de juristes de l'ANC, els quals, veient les dificultats del procés engegat pel poble català, han volgut dotar-lo d'una nova eina. Mitjançant el dret de petició es formula una demanda: la celebració d'un referèndum sobre la independència i, en cas que no sigui possible, autoritzar que la nostra signatura sigui comptada com un vot afirmatiu per tal que els càrrecs electes del nostre país declarin la independència de Catalunya.

És una campanya molt rigorosa. Per a poder recollir signatures, els interventors s'han hagut de formar. També hi ha interventors i juntes electorals, tot per a garantir que el procediment de recollida i de custòdia sigui escrupolosament correcte.

De moment, ja superem el miler de signatures recollides en tot just quatre dies, però volem continuar per tal de recollir-ne el màxim possible. Tindreu una nova ocasió per a donar el vostre vot el pròxim 14 de març, a les nou del vespre, a l'auditori de Sant Josep, en el marc de la xerrada «L'endemà de la independència», que farà Albert Pont, president del Cercle

Campanya Signa un Vot a la Fira del Tió

Català de Negocis (CCN) i autor dels llibres *Delenda est Hispania* i *Addenum*.

Per a més informació: www.assemblea.cat, www.cncat.cat.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
 Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

MOIÀ
 Avda. Zona Industrial, s/n
 Tels. 93 830 12 25
 93 820 77 77

AVINYÓ
 Antoni Prat, s/n
 Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
 Ctra. de Mollet-Moià
 Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
 93 830 12 25 - 93 820 77 77

L'experiència de *Cafè amb Llet* a Moià

ADMM Moià Deute

El 24 de gener MoiàDeute, juntament amb la PACD i en col·laboració amb Procés Constituent del Moianès, va organitzar una xerrada llargament esperada. Albano Dante i Marta Sibina ens van explicar com des de la publicació gratuïta *Cafè amb Llet* han destapat l'escàndol polític i l'estafa que s'està produint en la sanitat pública catalana des de fa vint anys.

Didàctic i amb bones dosis d'humor, l'Albano ens va narrar com ha descobert que a l'emparedat de la sanitat concertada catalana (hospitals i centres sanitaris privats o municipals, que gestionen prop del 25% del pressupost de la Generalitat, 4.500 milions d'euros) s'ha teixit un entramat de càrrecs polítics i òrgans rectors que, amb l'excusa de ser òrgans de control, fan pràcticament impossible que una persona externa o el mateix Parlament puguin fer un seguiment de com i amb quin criteri es gasten aquests diners públics.

Vam saber com en algunes partides es retalla i en d'altres, on hi ha interessos particulars de persones relacionades amb aquests «òrgans de control», no solament

no es retalla, sinó que s'hi incrementen les inversions. N'és un exemple clar la nova cafeteria de l'hospital de Calella, que ha costat dos milions d'euros i que es va adjudicar, en plenes retallades, a una empresa participada per un membre d'aquest òrgan rector.

Tenim poc espai per a explicar-vos més detalls, però, a les més de quaranta persones que vàrem assistir a la xerrada, no se'ns va escapar veure paral·lelismes amb la situació de Moià, on no hi ha manera de saber qui s'ha beneficiat realment de bona part dels diners que devem.

Revelador també va ser quan ens va explicar com la Sindicatura de Comptes havia frenat, amb un pacte CiU-PSC, una comissió d'investigació sobre l'hospital de Mataró. No tenim cap dubte que aquest expedient està arxivat al costat del de Moià on es demanava investigar els comptes dels anys 2006-2009 i que també es va desestimar amb un pacte CiU-PSC.

Des de MoiàDeute continuarem investigant amb l'objectiu d'arribar al final; l'exemple de *Cafè amb Llet* ens encoratja.

2013, i què?

Josep Pladevall

A final d'any, els mitjans acostumen a fer resums de les notícies del darrer any. Això és el que voldria fer ara jo, resseguint les informacions aparegudes a LA TOSCA.

Crec que cal començar recordant les persones que ens han deixat. Segurament que totes es mereixen el nostre record, però sempre hi ha algun traspàs que marca més el nostre dia a dia, i aquest fet és el que vosaltres heu de posar aquí... Els meus records són ara per l'Emiliano Morán, la Carmela Aparicio, el Josep de cal Cenç, el Manel Navarro, el Pere López (no tocava), el Ramon Soler i el Florentino, el Joan Argemir, el Manel Vives i el Benavente, el Joan Surroca i el Ferran Valldeoriola, que ja han fet el camí cap a l'eternitat.

Gener. Comencem malament!, però això ja ve del desembre. El trencament del govern d'unitat fa que dos grups (Entesa i CiU), amb una suma de set regidors, quedin fora de les obligacions de govern municipal (jo sé que no a l'oposició) i recordar que el tancament de l'escola de música és un dels motius que fa que s'arribi a aquest punt. Repassem les capçaleres més cridaneres: «Dionís Guiteras: en les condicions actuals, el deute de Moià no es podrà tornar mai!»; «Dídac Rimoldi: el tema de MoiàFutur està a punt de prescriure»; «L'Institut de Moià té fred»; «L'orgue de la parròquia torna a sonar»; «Parlem de Mauer».

Febrer-març. Els pressupostos de l'ajuntament (de mal pair) són un tema important (molt important!) a tenir present: que el «deute» marca i marcarà molts anys aquests pressupostos. Arran de la denúncia d'Afectats pel Deute de Moià, el jutjat de Manresa comença la instrucció del cas. I ara què? Ens fa reflexionar... I

els actes de la Festa Major d'Hivern, molt bé. L'aigua al Moianès (El Fanal), també ens fa pensar. I els «satèl·lits de butxaca»... Can Viñas, en venda (sap greu).

Abril. La Sindicatura i el Tribunal de Cuentas donen vida (mai millor dit!) a «Vida municipal» i també tenim la gespa del camp de futbol. Tot això és part de la herència dels anteriors equips de govern (per donar-los les gràcies!). Tenim sort que a Moià les entitats ens ajuden a passar aquests mals tràngols. Joventuts Musicals amb els seus concerts; la processó i les caramelles; el Dia Internacional de les Dones, cent anys de la Creu Roja al Moianès, la volta al món de l'Anna i l'Òscar, publicacions de llibres que fan un repàs de la història d'anys enrere, i poemes...

Maig-juny. Aquest número de LA TOSCA ens fa canviar el xip i és el medi ambient el que omple les seves primeres pàgines. Després és el Ramon Soler i Vila qui ocupa una part de la revista, i crec que justament, perquè la seva edat i la malaltia que patia ja feien creure que el temps per a fer-li el merescut homenatge s'escapava.

Juliol-agost. Vida municipal i alguna entrevista ens tornen a deixar constància dels anys complicats que ens esperen. L'Ajuntament de Moià, però, es veu que té força i ganes suficients per a fer-los més planers, i per això anem endavant! De problemes cada dia en tenim, i un d'ells és que «la Falcia fa pudor!». El medi ambient més proper l'estem destruint i, compte amb això!, costarà molt temps i feina tornar les aigües de les rieres al seu lloc, fer que de nou peixos, crancs i nosaltres mateixos tornem a fruit del dret que tenim a gaudir-ne... El Museu i Francesc Viñas (150 anys del seu naixement) també fan seves algunes de les pàgines de la revis-

Xerrada de Cafè amb Llet a la sala del Casal (fot. MoiàDeute)

DE FORA ESTANT

ta. I semblantment tots els pobles del Moianès que, si volen, surten amb els seus escrits, comentaris i notícies.

Setembre. De nou, notícia de l'ajuntament, amb la sessió informativa del 2 d'agost. Com sembla que serà costum, els problemes econòmics que es pateixen a Moià ens continuen donant tema per a dies i dies. Sort que entre la Cabra d'Or, el Musical, els actes (molts i variats) de la Festa Major i les activitats al voltant de la figura del cant, el festival Francesc Viñas, el regust no serà tant amarg. També el Consorci del Moianès ens dona informació (i que duri!).

Octubre-novembre. La Diada de Catalunya omple de color aquest cop LA TOSCA. Alguns moianesencs comencen el dia dalt del Grony, van a l'ofrena a la plaça de l'Hospital (Rafel Casanova) i acabaran (acabarem!) a Pont de Molins, tram 685 de la Via Catalana, que toca omplir a cinc pobles del Moianès. És un Onze de

Parsifal 13/14

Josep Ubasart

Moià ressona al Liceu amb la veu del tenor Francesc Viñas i l'espectacle multimèdia, dirigit per Carlus Padrissa, de La Fura dels Baus.

La nit del 9 de gener s'omplia el foyer del Gran Teatre del Liceu per a commemorar el centenari de la primera representació de *Parsifal*, l'òpera pòstuma de Richard Wagner, cantada per primera vegada en el gran teatre per l'insigne Viñas, moianès universal.

Padrissa, amb constància i encert, superant adversitats, va proposar al Círculo del Liceo un espectacle que va sorprendre i satisfer els wagnerians oberts a les noves recreacions.

L'obra, de representació única, consistia en una combinació d'accions teatra-

Setembre per recordar i per emmarcar i poder-hi ser, un orgull! A nivell polític, la presentació del Procés Constituent és un acte important; l'Arcadi Oliveres ens explica què és i el que vol aconseguir aquest moviment. La Festa Barroca, amb un final que fa posar la pell de gallina. L'escrit de l'ex-secretari i la visita dels representants de Mauer són apunts que donen a entendre el sentit de pluralitat de la revista.

Desembre. Per acabar, i tenint present tot el que ens hem deixat al pap, arribem al darrer mes de l'any. El Moianès ens preocupa, què passarà? Com ja és típic, l'Ajuntament de Moià té molt espai ocupat. Informacions, com ara que la biblioteca municipal clou una etapa i tindrà canvis en la seva direcció, que l'Hospital-Residència continua donant resposta als vilatans i que per a l'Aida Mauri «pintar és un vici».

Tenim molt feina per fer i hem de tenir-ne les ganes! A més, el 2014 és l'any!

litzades, acurada selecció de fragments lírics en directe i una escollida mostra d'escenes cinematogràfiques i documentals històrics, triats entre un centenar de versions, localitzats a la Filmoteca de Catalunya i en diversos arxius. Destacaven escenes de la producció que La Fura va estrenar la passada primavera a Alemanya, a l'Òpera de Colònia, de gran visibilitat i innovació plàstica. Com a punt culminant, la pantalla projectant la figura de Viñas en el paper de Parsifal, mentre escoltàvem la seva veu enregistrada l'any 1912 a Nova York, en un disc de pedra.

En finalitzar l'obra, en Carlus, content i emocionat, des de dalt l'escenari, de la mà de la soprano i del baríton, va rebre un gran aplaudiment del públic assistent.

Marcel·lí Antúnez, 30 anys entre l'art electrònic i l'experimentació escènica

Elvira Permanyer

Des del 4 de febrer i fins al 6 d'abril, al centre de la creativitat *Arts Santa Mònica* (AST), de Barcelona, Marcel·lí Antúnez exposa sota el nom de *Sistematúrgia: accions, dispositius i dibuixos* la seva evolució i trajectòria de trenta anys. Creador artístic multidisciplinari de reconeixement internacional, de difícil definició, però, certament, podríem dir que un desconegut a casa nostra. L'exposició l'ha comissariada el mateix Marcel·lí, des del discurs expositiu al disseny gràfic (cal·ligrafia, dibuixos, rètols).

Diem que és un artista interdisciplinari, entenent aquest concepte com la suma de diverses tècniques d'expressió artístiques utilitzades fins a l'extenuació, que van des del dibuix en blanc i negre com a inici de tot, passant pel color estrident; per la formulació d'un text, destinat a explicar un conte o una història, que dona pas i vida a uns estris on juguen la mecànica i la computació; per oferir-nos unes imatges que també juguen entre la filmació convenci-

onal i l'animació, sempre buscant les interaccions de l'espectador tot manipulant els artefactes que modifiquen les imatges i els sons, provocant l'ensurt, la curiositat o l'estupefacció. Però potser el que més utilitza el Marcel·lí és el seu cos com a punt de sortida i, al cap i a la fi, també d'arribada per a explicar la condició humana i la natura que l'envolta, a la qual està lligat per origen i família. Tot plegat ha donat pas a un nou llenguatge, amb neologismes per a expressar els seus mètodes de treball, les propostes artístiques i les eines que utilitza.

En definitiva, una exposició que permet conèixer i reconèixer la trajectòria del Marcel·lí des d'aquells inicis a La Fura del Baus, allà per l'any 1989, fins a arribar a l'actualitat amb el seu últim espectacle-performance *Pseudo*, estrenat al Festival Grec de Barcelona l'estiu de l'any 2012.

Cotrone II. Marcel·lí Antúnez, 2012 (*Sistematúrgia*, Arts Santa Mònica, 2014)

Metamembrana III. Marcel·lí Antúnez, 2008 (Sistemátúrgia, Arts Santa Mònica, 2014)

Sistemátúrgia: accions, dispositius i dibuixos

L'exposició ocupa el segon pis de l'AST i, ja d'entrada, en pujar l'escala, una gran serp de dos caps et dona la benvinguda. És un mural denominat *Saddi*, que s'haurà anat completant durant els primers dies de l'exposició fins a la seva inauguració formal el dia 14 de febrer. La serp explica els processos creatius, els materials i els motius amb què treballa el Marcel·lí, i els canals de comunicació que utilitza. La serp és una síntesi del que es veurà en l'exposició i de la trajectòria de l'artista.

La primera part es denomina *Processos*. És una tria de dibuixos, dels milers que ha fet per als treballs de creació posterior. Els ha agrupat en nou blocs que van des de l'*Afàsia* de 1998 fins a *Pseudo* de 2010-12. Aquest bloc és completat per una instal·lació interactiva, *DMD Europa* (Dibuix Mural Dinàmic), del 2007, on es projecta una animació amb la presència

de l'autor que explica una setmana de feina per a dibuixar un mural. Les imatges poden ser alterades per l'espectador a través d'uns sensors a terra que connecten amb els vídeos projectats.

La part central de l'exposició la forma, sota el nom de *Dispositius*, una mostra de peces úniques dissenyades per a les diverses *performances* presentades, des d'*Epizoo* de l'any 1994 fins a la *Maties* del 2012. Aquestes peces inclouen *robots zoomòrfics* a partir de bèsties taxidermitzades (*Cervosatan* o *Jaba*, ambdós del 2002), *fembranes* o vestits amb pròtesis grotesques de làtex amb sensors, *drekeletons* o interfícies per a controlar robots, *parazitebots* o robots paràsits, *exo esquelets* robòtics o vestits de metall adaptat al cos de l'artista que fan moure les parts del cos des del cap fins als peus i a la vegada interaccionar amb dipositius per a modificar imatges i sons. Aquestes peces s'han fabricat amb materials durs (alumini, acer) i amb materials tous (làtex, silicona, cuir) i s'hi han instal·lat sensors, botons on/

off, interruptors, potenciòmetres, *joystick* o mecanismes pneumàtics, tot per tal de controlar els dispositius i interactuar amb el cos a partir de programes informàtics i instal·lacions visuals i sonores. El control dels dispositius es fa amb aplicació informàtica elaborada especialment amb el nom de POL, que evoluciona en cada *performance*-espectacle. Tots els dispositius de l'exposició poden ser activats pel visitant amb els seus moviments via sensors col·locats a terra per així poder veure com actuen.

El tercer bloc, part o secció es denomina *Instal·lacions*. N'hi trobem vuit, utilitzades en diverses *performances* (*Afàsia*, de 1998; *Pol*, del 2002; *Hipermembrana*, del 2007, *Protomembrana*, del 2008), que mostren diverses maneres d'interactuar per part de l'espectador, des del ja vell *Joan, l'home de carn*, de 1992, que vàrem poder veure en el seu moment al bar El Glop, a Moià, i a l'entrada del Mercat de la Boqueria, a Barcelona, fins a l'última instal·lació interactiva *Conde* sobre els

personatges de la *performance Pseudo* del 2012. En totes les instal·lacions es poden tocar les figures, prémer dispositius, cridar davant dels micros perquè es generin noves imatges i nous sons.

Aquest tercer bloc també presenta un mural de dotze metres, *Metamembrana*, del 2009. És una instal·lació interactiva amb quatre interfícies que els espectadors-visitants poden manipular, com també participar en la seva construcció. En el seu moment hi van participar quatre ciutats catalanes (Granollers, Lleida, Olot i Reus), que estaven interconnectades.

Completen l'exposició dos espais: un, la *Sala de documentació*, en què es pot visionar el documental *El Dibuixant*, del 2005, que ens apropa a la vida de l'artista, així com un conjunt de documentació editada i documentació única elaborada pel mateix Marcel·lí que permet abastar una mica més el seu treball de creació. Un segon espai, a peu pla, permetrà durant els dies que duri l'exposició veure en directe algunes de les *performances* creades pel

Epizoo. Marcel·lí Antúnez, 2005
(Sistematúrgia, ASM, 2014)

Marcel·lí, des d'*Epizoo*, de 1994, fins a *Pseudo*, del 2012; tot plegat envoltat amb un seguit d'activitats relacionades amb el Marcel·lí Antúnez i el seu procés creatiu: debats, projeccions, concerts i una jornada acadèmica sobre la utilització del cos com a mitjà d'expressió i la combinatòria amb les noves tecnologies comunicatives. De tots els actes destaquem el que tindrà lloc el 25 de febrer sota el nom de *La Fura preolímpica*, en el qual participaran els moianesos i fundadors de La Fura Carlus Padrissa, Pere Tantinyà i Quico Palomar.

Aproximació a una trajectòria

Una primera aproximació a l'artista la va fer la Filmoteca de Catalunya dedicant-li un cicle per a donar a conèixer el personal univers visual que ha creat, projectant set dels seus treballs filmics: des dels primers de 1993, com són *Frontón* i *Retrats*, fins a *Cromo*, un dels quatre episodis de la *performance Pseudo* del 2012.

Com s'ha repetit de forma sistemàtica, el Marcel·lí és cofundador de La Fura dels Baus, quan amb el carro i la mula van fer camí per pobles i comarques catalans amb espectacles de carrer que ja eren trencadors en el seu moment. Però seria pel maig de 1984 quan van començar a ser coneguts, amb la primera *performance* furera (*Accions*), presentada al XVI Festival de Sitges fora de programa. L'acceptació del plantejament va obrir una nova manera d'entendre l'espai escènic, la presència de l'espectador i la seva resposta, un nou vocabulari expressiu i una estètica que ha fet escola. Però mentre el Marcel·lí Antúnez treballava com a furer i era coordinador artístic dels altres dos espectacles de La Fura dels Baus —*Suz/o/Suz*, de 1986, i *TierMon*, de 1988, que vàrem poder veure durant la Setmana de Teatre de Moià, el juny de 1988—, el Marcel·lí acabava la llicenciatura de Belles Arts i participava en la formació de dos grups

més, que marcaren no sols els inicis de la mateixa Fura sinó també els inicis en solitari del Marcel·lí. Per una banda, va formar el grup Error Genético, dedicat a fer música a partir de sintetitzadors i percussions, encara que els seus components no eren músics, amb una posada en escena provocadora i de caire alternatiu, presentant-se en 1982 al Rote Fabrik de Zuric. L'altre grup, Los Rinos, van presentar entre 1988 i 1991 grafitis, pintures murals, concerts, filmacions i *performances*, barreja entre el circ i el cabaret que els va portar fins al Japó. Finalment, la seva col·laboració amb La Fura s'acabà l'any 1989.

Així tenim que en 1992, amb la presentació de *Joan, l'home de carn*, un dels primers exemples de l'art electrònic, comença el camí en solitari del Marcel·lí, que veurà en la *performance* interactiva *Epizoo* de l'any 1994 el concepte del cos exposat i a la mercè de les interaccions que els espectadors poden fer utilitzant la mecànica i la informàtica. A partir d'aquí, l'evolució progressiva i imparabile cap a nous conceptes, noves eines, nous actors mecànics, i amb la utilització de les noves tecnologies informàtiques programant dispositius que actuen sobre el cos de l'artista i aquest alhora modifica l'espai, la imatge i el so, però també creador d'un nou llenguatge que defineix el mètode i la feina: *sistematúrgia*.

El reconeixement internacional de l'art electrònic de Marcel·lí Antúnez l'ha dut arreu del món a presentar les *performances*, els seus dispositius i instal·lacions des de Barcelona a Hèlsinki passant Madrid, Bilbao, Perpinyà, València, Marsella, París, Torí, Londres... Però també la seva creació ha tingut reconeixement internacional, des del Premi Ciutat de Barcelona en la categoria de Multimèdia del 2004 o el Premi FAD per *Afàsia* en el 2001, entre altres.

Podeu consultar la seva pàgina web: <http://marceliantunez.com/>.

Lopa. Marcel·lí Antúnez, 2008
(Sistematúrgia, ASM, 2014)

LES ENTITATS INFORMEN

Biblioteca de Moià

Quan s'acaba l'any és el moment de prendre perspectiva i analitzar què hem fet i com ho hem fet. D'aquesta manera ens podem orientar cap al futur. Les estadístiques anuals ens hi ajuden.

Aquestes dades ens diuen que han vingut a la biblioteca 27.222 persones, que la biblioteca ha deixat en préstec 44.900 documents, de manera que, cada dia, s'han deixat uns 156 documents entre llibres, cd's, pel·lícules, revistes... També ha augmentat el nombre de nous usuaris de carnet en 182; en aquest moment, tenen el carnet de la Biblioteca de Moià 4.271 persones.

Igualment cal remarcar el servei de préstec a domicili que es dona a les residències d'avis (aquest any hi hem incorporat una nova residència), a les escoles i a la bibliopiscina, i les seixanta-dues visites de les escoles i de l'institut, amb un total de 1.528 alumnes.

El mes de gener, per celebrar la Festa Major d'Hivern i els Tres Tombs, es va fer una mostra bibliogràfica sobre els oficis antics, la pagesia i la vida als pobles. En el club de lectura, l'últim dilluns de mes, es va comentar el llibre *Persuasió*, de Jane Austen, un retrat de la societat anglesa a través dels ulls crítics i irònics de l'autora.

	Dades acumulades 2013	Dades per dia de servei
Visites a la biblioteca	27.222	94,85 x dia
Usuaris inscrits	4.271	
Altes d'usuari	182	0,63 x dia
Visites als blogs de la biblioteca	7.403	25,79 x dia
Sessions d'activitats realitzades	174	0,61 x dia
Total d'activitats amb inscripció	89	0,31 x dia
Usos d'internet i +	4.699	16,37 x dia
Usos de wi-fi	4.794	16,70 x dia
Préstecs	44.900	156,45 x dia
Ús del servei de préstec	11.408	39,75 x dia
Fons documental	44.090	

Museu de Moià

Nou horari del Museu de Moià-Casa Rafel Casanova. Encetem el 2014, tricentenari de la Guerra de Successió, amb novetats en l'horari d'obertura de la Casa Rafel Casanova i seu del Museu de Moià. El nou horari acordat entre l'Ajuntament de Moià i l'Agència Catalana del Patrimoni redueix sensiblement l'horari d'obertura actual i queda restringit així: de l'1 de setembre al 31 de juliol, dijous i divendres de 10.30 a 14 h; dissabtes, de 10.30 a 14 h, i de 15.30 a 18.00 h; i els diumenges i festius, de 10.30 a 15 h. L'horari del mes d'agost amplia l'obertura de dissabtes, diumenges i festius de 10.30 a 14 h i de 16.00 a 19.00 h.

Es mantenen normes, com la que permet l'accés al museu fins a trenta minuts abans de l'hora de tancament o l'accés gratuït a les exposicions temporals, i el dia setmanal gratuït d'accés al Museu passa del dimarts al dijous.

L'Agència Catalana del Patrimoni en aquests reajustaments també ha aplicat un lleuger increment de mig euro en el preu de l'entrada general del Museu, que

és ara de 2,50 €, mentre que la reduïda es manté a 1,50 €. També s'ha produït un canvi en els perfils de gratuïtat, ja que dels qui tenien accés gratuït, pràcticament tots han passat a entrada reduïda. En aquest sentit, han perdut gratuïtat els jubilats, pensionistes, menors de 25 anys i discapacitats. Mantenen la gratuïtat els menors de 8 anys, les persones aturades i els membres de diferents associacions vinculades amb el patrimoni. Com fins ara, es manté la gratuïtat per a tots els visitants que han estat prèviament a les Coves del Toll i que presenten el tiquet.

Per últim, cal assenyalar que també han canviat els horaris de l'Arxiu Històric. Ara per a fer consultes cal prèviament haver demanat hora amb l'arxiver, Ramon Tarter.

Plafó de la Ruta 1714. Aquest mes de gener la Generalitat de Catalunya ha instal·lat un plafó informatiu sobre la Ruta 1714 davant del museu i a tocar de la façana lateral de l'església. Aquest plafó explica els diferents espais de la ruta i destina una bona part a la participació de Moià,

Visita dels alumnes de la ZER Moianès (fot. Bibl. Moià)

Parc Prehistòric de les Coves del Toll (fot. Museu de Moià)

centrada sobretot en la figura del conseller en cap Rafel Casanova i en la casa familiar, que és actualment el Museu.

Aquest ruta es va posar en funcionament l'any 2010 per iniciativa del Museu d'Història de Catalunya i amb la col·laboració activa dels escenaris destacats del conflicte que són visitables. Formen part d'aquesta ruta des del seu inici la Seu Vella de Lleida, la Universitat de Cervera, la Torre de la Manresana, als Prats de Rei, el castell de Cardona i, no cal dir-ho, la Casa Rafel Casanova.

Visitants durant l'any 2013. Aquest ha estat un any de continuïtat en l'afluència de públic en els nostres equipaments. Hi ha hagut un lleuger descens de visitants a les Coves del Toll, però tanmateix ha mantingut el seu interès. Podem estar contents, ja que tot i la crisi econòmica general, la situació difícil del nostre consistori, que ha suposat reducció de personal del Museu i la reorganització de tasques, deixant una mica aparcada la difusió —que, com tots sabem, és molt necessària per a donar a conèixer el patrimoni—, podem dir que estem aguantant bastant bé la complicada situació actual i això ens dona empena per a continuar endavant.

El Museu de Moià - Casa Rafel Casanova ha incrementat en un 5% els seus visitants i n'ha tingut un total de 8.766, dels quals 2.443 han vingut interessats per la figura de Rafel Casanova, 5.307 visitants han vingut a visitar el Museu després de passar per les Coves del Toll i, finalment, 1.016 visitants han vist les dues exposicions temporals.

La primera exposició, *Àfrica decideix*, organitzada conjuntament amb els Serveis Socials de l'Ajuntament de Moià, es va inaugurar el desembre del 2012, i va passar les festes de Nadal amb nosaltres fins al 4 de gener.

La segona exposició, *Francesc Viñas (1863-1933), el tenor moianès universal*, ha estat un gran èxit d'afluència de públic,

amb 1.012 visitants. Organitzada conjuntament per l'Associació Cultural Modilianum, Joventuts Musicals i el Museu de Moià, es va inaugurar per la Festa Major i es va poder visitar fins a finals d'octubre. Allargar-la fins a l'octubre va permetre que els escolars del nostre municipi poguessin visitar-la amb els mestres. Després de l'èxit de Moià, l'exposició es va poder veure a Sitges entre els mesos de desembre i gener.

Quant al Parc Prehistòric de les Coves del Toll, hi ha hagut un lleuger descens de visitants respecte a l'any anterior. Amb tot, la Cova del Toll fou visitada per 16.364 persones, de les quals un 43% ho van fer durant els caps de setmana i l'estiu, un 46% van ser escolars i un 12% grups.

També cal destacar els 1.278 usuaris que han participat en les diferents activitats en què ha pres part el Museu de Moià, com són la Nit del Glamour i el congrés del grup Undersafe Europeu, a l'abril; la inauguració de la Mirada Tàctil per a invidants, al juny; la conferència *Qui va matar Roger Rabit*, realitzada per Jordi Nadal i Lluís Lloveras, de l'equip d'arqueòlegs del Gai, al juliol, i les Jornades Europees del Patrimoni, al setembre.

Jornades del Patrimoni (fot. Museu de Moià)

Per la Candelera, hivern endavant o hivern endarrere!

Hospital-Residència de la Vila de Moià

No sabem si l'hivern i el fred els hem deixat endarrere o encara han de venir, però nosaltres no hem tingut pas mandra de fer activitats. Mirant endarrere us volem explicar les activitats d'aquests darrers mesos.

Per Tots Sants vam celebrar la castanyada i vam fer un taller de panellets. Amb la projecció de l'Audiovisual Nadalenc, la representació dels Pastorets dels alumnes de l'Escola Pia de Moià i la visita del grup de joves 7de10 vam començar a ambientar-nos per a les festes nadalenes.

El dia 24 de desembre, representants de l'ajuntament van venir a felicitar-nos les festes i van fer lliurament de les plaques als norantins d'enguany. També el Patronat de la Fundació Hospital-Residència de la Vila de Moià va cedir el fons documental històric de l'Hospital de Pobres de Jesucrist de Moià —actualment Hospital-Residència de la Vila de Moià— a l'Arxiu Històric de Moià. A la tarda, vam fer cagar el tió i, més tard, l'associació Que-no-pari-

la-música va venir a cantar-nos nades. Al vespre no va faltar el sopar de Nadal, la missa del gall i coca i vi bo per a tothom.

El dia 27 de desembre ens van venir a cantar membres de la Coral de Moià i el dia 30 vam fer un bingo especial. Amb un xou dinamitzat pels treballadors de la residència, les dotze campanades i el sopar de cap d'any vam entrar en el nou any. I com que sempre pensen en nosaltres, Ses Majestats els Reis d'Orient van lliurar uns obsequis a tots els residents, sense faltar-hi el gran concert de Nadal i les fotografies corresponents de la diada.

Per la Festa Major d'Hivern vam tenir la ballada dels Garrofins i ens van visitar els administradors de Sant Antoni Abat.

Cal destacar que totes les activitats que realitzem són possibles gràcies a tots els voluntaris i voluntàries que vénen a oferir-nos els seus dons de tot cor. Aprofitem l'ocasió per a agrair la seva col·laboració a totes les persones que han participat en les activitats ressenyades.

Acte amb presència de l'alcalde i regidors, el dia 24 de desembre

Fem xarxa per l'èxit escolar

AMPA de l'Escola Josep Oriols i Roca

Des de l'AMPA de l'Escola Josep Oriols i Roca, conjuntament amb l'equip de docents del centre, estem desenvolupant el projecte de l'Aula d'Estudi des de l'inici del curs passat 2012-2013.

El projecte, que ja ha rebut el reconeixement de la FAPAC (com ja vam comentar en l'article anterior), es desenvolupa en el mateix marc de l'escola, mitjançant persones voluntàries que donen un cop de mà als nens i nenes del nostre centre en matèria de deures, suport a la lectura o acompanyament en alguna altra tasca lectiva.

La junta actual creiem totalment necessari destinar part del nostre potencial de voluntaris a aquest reforç per tal de, seguint les pautes que els mestres ens donen per a cada nen o nena, ajudar-los a assolir els seus aprenentatges. A més, el projecte és una eina per a ajudar a aconseguir una millor integració de les famílies amb més dificultats econòmiques o diferències culturals, com també per a reforçar la cohesió entres totes les parts que constituïm l'escola.

Actualment donem servei a una vintena d'alumnes, repartits en dues tardes a la setmana, mitjançant sessions d'una hora cadascuna. La sensació és molt positiva,

Escola J. Oriols i Roca

ja que els alumnes avancen molt favorablement i hi assisteixen de bona gana.

L'AMPA us convida a formar-ne part, sigui setmanalment o de manera esporàdica. No en dubteu, tothom hi té cabuda. Fes-te voluntari!: ampa@ampaescolapublica.moia.cat.

MOIANÈS

Consorci del Moianès

Catalunya Emprèn - Foment de l'Emprenedoria. El dilluns 5 de febrer, a Moià, el president del Consorci del Moianès, Dionís Guiteras, i l'alcalde de Caldes de Montbui, Jordi Solé, van signar un conveni del col·laboració per al foment de l'emprenedoria, en el marc del programa Catalunya Emprèn.

Ambdues institucions de forma agrupada, essent el Consorci l'entitat promotora, van sol·licitar formar part del programa i van presentar un pla de treball que inclou tant accions a realitzar a nivell de cada entitat com accions a realitzar conjuntament. Amb aquest motiu han rebut de la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom, de la Generalitat, una subvenció de 87.500 euros per a l'any 2014, a distribuir entre les dues entitats.

La xarxa Catalunya Emprèn és formada per vuitanta-nou entitats promotores i més de cent entitats distribuïdes per Catalunya que presten a les persones emprenedores serveis d'informació i orientació, assessorament, formació i suport a la consolidació, així com serveis complementaris que afegeixen valor, amb la voluntat d'alinejar recursos i entitats de suport a l'emprenedoria a Catalunya.

Esmorzars Empresarials - Espai de trobada entre emprenedors i empreses. Un dels espais de trobada d'empresaris del Moianès és el que en diem *Esmorzars Empresarials*. L'objectiu és disposar d'un parell d'hores, al matí, per a intercanviar opinions, projectes i propostes d'empreses del Moianès. Alhora, també es convida algun professional o expert que ens presenti el seu projecte i experiència.

El dimarts 28 de gener va tenir lloc l'Esmorzar al restaurant de Magadins Vell, amb empreses dels sectors econòmics de *El Moianès ve de gust*: productors, elaboradors, establiments turístics-allotjaments, restaurants i activitats, i establiments comercials. En aquesta ocasió els convidats foren l'Ignasi del restaurant Ca l'Ignasi de Cantonigròs, que ens va explicar la seva experiència en gastronomia, productes de la terra i turisme, i Esther Casas, de la cooperativa Sambucus de Manlleu, dedicada, entre altres coses, a la producció d'horta i de plantes aromàtiques en forma ecològica. També vam aprofitar la trobada per a fer balanç de les activitats realitzades durant l'any 2013 i presentar noves propostes i projectes per al 2014. A la trobada hi varen assistir vint-i-sis participants de vint-i-dues empreses.

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

Resultats de l'Àrea d'Emprenedors i Empreses (2013)

	2013	TOTAL 1995-2013
Nous projectes empresarials assessorats	119	1.752
Empreses existents assessorades	85	754
Projectes assessorats que s'han creat	33	488
Llocs de treball creats per noves empreses	45	900
Import subvencions tramitades i concedides	293.850,12 €	2.982.975,48 €

Notes terçolenques

Ramon Puig

Castellterçol (fot. C.I.C. - Moià)

Amenaces, confrontacions, rumorologia i malfiança

Tal com hem anat informant durant els darrers mesos en aquestes pàgines, a l'habitual crispació entre els tres grups representats a l'ajuntament, cal sumar-hi ara, i de quina manera!, l'aparició d'encaputxats que haurien amenaçat l'alcaldesa, Carme Tantiñà, i el tinent d'alcalde, Ramon Cordero, convertint l'escenari municipal en una novel·la d'Hèrcules Poirot o del mateix Sherlock Holmes.

Sinopsi breu dels fets. A finals d'any s'executen les polèmiques obres de la placeta de Sant Francesc, consistents a retirar el monument als Caiguts (tots) per a posar-hi un transformador. Cordero afirma que és agredit, justament davant d'aquestes obres, per desconeguts encaputxats, que l'amenacen perquè dimiteixi. Posteriorment, l'alcaldesa afirma ser igualment amenaçada, però no agredida, per aquests suposats encaputxats. El fet de no haver-hi en cap dels dos casos testimonis desferma, com el lector es pot

imaginar, una onada de rumors, suposicions i comentaris. Mentre l'alcaldesa ha presentat denúncia, Cordero ha renunciat a fer-ho. A requeriment d'aquest cronista, el PIC no ha contestat (en tancar aquesta edició).

CiU es defensa i contraataca el PIC. Posats en contacte amb el grup majoritari de l'ajuntament (CiU), la seva portaveu, Anna Fornells, ens fa arribar una opinió molt crítica, perquè afirma que, havent estat solidaris, ja en el full que van editar pel desembre, en condemnar les agressions, el PIC els acusa a ells d'instigar-ho a través d'escrits, cosa que consideren esperpèntica; que, tot i les tensions polítiques, mai no hi havia hagut agresions; que el PIC manipula, que informa de manera esbiaixada. Finalment, el grup surt en defensa del cap de llista, Manel Vila, perquè consideren que és blanc directe de les seves falsetats.

Alternativa Independentista: «Tot plegat és molt vergonyós». Per al líder d'ERC, Vicenç Sánchez, és incompreensible que no es vulgui presentar denúncia per fets tan greus, referint-se a Cordero. Considera que ho hauria d'haver fet per mantenir la dignitat dels càrrecs municipals.

Alleujament econòmic a la residència municipal

A finals d'any, la situació econòmica de la Residència Josep Brugarolas passà per moments de greu asfíxia econòmica, fins al punt que durant algunes setmanes hi va haver alguna pancarta penjada al portal de l'edifici fent-se'n ressò. Els tres grups municipals es posaren en el tema i l'equip de govern (PIC) aconseguí una important aportació de refresc, que ha tranquil·litzat, almenys de moment, la pro-

blemàtica. CiU, per la seva banda, féu una proposta d'acord al pla, després de reunir-se el seu grup municipal amb els treballadors. En un comunicat, Convergència es refereix a l'impacte local que significa tenir vint-i-quatre persones acollides i trenta-sis treballadors de la comarca. Al·lina que el PIC ha actuat correctament, que amb 30.000 euros de les administracions públiques (Benestar Social) es poden garantir les nòmines dels treballadors.

L'Antònia Canet, més enllà del traspàs d'una carnissera

En el despuntar del nou any, ha fet el llarg viatge, a l'edat de 104 anys, l'Antònia Canet, veteraníssima carnissera de Cal Ticot - Carnisseria Galí, una de les quatre històriques carnisseries castellterçolenques. A part de ser la persona, fins ara, més gran del poble, i pel fet que fins a temps relativament recents encara col·laborava en la tasca diària, va fer que tant TV3 com *La Revista del Vallès* li fessin reportatges i entrevistes. De la gran col·lecció de vivències i anècdotes, cal ressaltar el fet que als inicis del segle XX es recollissin encàrrecs de carn a domicili,

tal com ella explicava, essent la memòria viva de recordar perfectament la mort d'en Prat de la Riba, l'1 d'agost de 1917, en què el poble va quedar ple de diligències i carruatges dels que vingueren a donar-li el darrer adéu.

Toni Comín o el retorn d'una nissaga compromesa

Durant els anys de la transició, l'intel·lectual i impulsor de Cristians pel Socialisme, Alfonso Carlos Comín, la seva esposa, Lluïsa Oliveras, i una animosa fillada van compartir una colla d'anys els estius amb els castellterçolencs. Després de llarga malaltia, l'Alfonso traspasà pel juliol de 1981 i fou enterrat per pròpia voluntat al cementiri municipal. Per atzars de la vida van deixar de venir al poble, però recentment hi han retornat. Un dels fills, Toni Comín, és professor d'Esade i ha estat impulsor, primer de Ciutadans pel Canvi, i ara de l'associació Socialisme, Catalunya i Llibertat, dins el PSC. Home molt obert i mediàtic, es congratula del retorn a Castellterçol, que, va confessar, esperava feia temps. La seva mare presideix la Fundació Comín.

MISCEL·LÀNIA

Viatjar amb autocaravana, una opció de llibertat

Mercè Bigorra

L'autocarava és un vehicle que permet viatjar amb la casa o, millor dit, amb una casa amb rodes.

És evident que tothom té les seves opcions preferides a l'hora de decidir com fer un viatge o com passar les vacances. A la meua família ja fa anys que vàrem

optar per aquest sistema, perquè respon molt bé a les nostres necessitats i, sobretot, a la nostra manera de ser: per exemple, la llibertat d'elecció en cada moment d'on vols anar, sense necessitat de reserves prèvies; que fa bon temps al nord, doncs cap al nord!, que hi ha una cosa

interessant a l'est, doncs cap a l'est!; aquí ens agrada, doncs aquí ens quedem!

A més, ens permet de pernoctar en els llocs més insòlits i bonics, llocs que ni els millors hotels no et poden oferir, com al costat d'un penya-segat, a prop d'un gran riu o llac, davant el mar o al peu d'una gran muntanya. Viatgem amb la roba penjada a l'armari, el menjar a la nevera o al rebost i el bany sempre disponible. Faci fred o calor tenim manera d'aclimatar-nos, poc espai però ben aprofitat.

Cada vegada són més les famílies que opten per aquesta forma de viatjar; a Moià mateix calculem que som prop d'una vintena de famílies les que disposen d'autocaravana.

Aquest mètode de viatjar està molt estès per tot Europa i a la major part de països trobes àrees municipals ben preparades d'aparcament i pernoctació on pots estar junt amb altres caravanistes en llocs relativament centrats, i a un cost zero, o molt econòmic si t'ofereixen la connexió d'electricitat i aigua. També a Catalunya cada vegada més municipis tenen zones preparades per a pernoctar-hi. A Europa han entès que el turisme d'autocaravana és un turisme de qualitat, amb famílies que visiten els atractius culturals dels

llocs i pobles, que compren als comerços i que mengen als seus restaurants.

A petició d'alguns particulars, tinc entès que l'Ajuntament de Moià està estudiant la possibilitat d'habilitar una zona de pernoctació per a autocaravanes. Penso que seria una bona idea: no cal inversió econòmica de moment —si no es posa connexió de llum i aigua—, només cal una zona plana, que no ha de ser molt gran —amb cabuda per a un nombre de quatre a sis autocaravanes n'hi ha prou—, no gaire lluny del centre urbà o que s'hi pugui arribar fàcilment a peu —un cop aparques l'autocaravana no tens cotxe—, amb senyalització i un panell amb un mínim de normes d'ús. Si més endavant es creu convenient, es pot habilitar la zona del tot, posant-hi els serveis de llum, aigua i desguàs d'aigües grises; això es podria amortitzar amb el pagament d'una quota per part dels usuaris.

Amb una zona d'aquest tipus, Moià sortiria a totes les guies internacionals de caravàning i potser ens visitaria gent de molts indrets; viatgers que només passarien un dia o com a molt dos en el nostre poble, però que contribuirien al comerç i a la restauració i, sobretot, que portarien el bon nom de Moià arreu.

Autocaravanes al Mont Saint-Michel (fot. M. Bigorra)

LLETRES

La pedra indicadora de la font del Termenal

Marian Baqués

Al Moianès tenim unes quantes fonts. Avui anirem a la font del Termenal. La trobem situada en la baga que, a partir del pla de Maria i del Llop, davalla fins a la riera del Molí del Perer. Una pedra en el camí ample ens indica el senderol que hi mena. La font dorm somnis de follets en l'aigüerol ombrívol. Un racó humil, suggerent. Fa un rajolinet prim d'aigua clara que una basseta recull entre llot, fulles i transparència. Després s'escola, avall. Quan a Casamitjana van obrir un pou s'eixugà la deu del Termenal. L'aigua hi tornà, però mai més no ha estat el que fou.

Hem dit que una pedra ens n'indica el camí. Ho porta escrit amb claredat: «A la Font del Termenal». Així: «Termenal», que a ulls de qui sent estima per aquests detalls nimis humanitzen la situació. La qüestió és que aconsegueix amb el seu determini: ser referent. Ho sabem: l'important és el cel i no pas el dit que hi assenyalava, com important és la font i no pas el senyal que la indica.

Tots necessitem referents. Persones que amb la seva manera de ser, fer i dir ens mostren un camí que mena a la deu de la nostra vida. Però, alhora, també som referents. Hi ha qui ens té com a referent

en la seva vida. Que això és així ho prova el fet que, si alguna vegada ens fallem, prou que ens sap greu i quelcom interior de nosaltres es desmunta.

Mirem alguns aspectes de la relació que es pot establir entre dues persones.

Una referència entre amics. Per què bona part de l'Europa dels anys trenta del segle passat es va abocar de ple a l'antisemitisme, és un misteri que encara no ha estat suficientment explicat. Aquesta

deu ser una de les causes que ha donat tanta literatura que malda per entendre-ho. Fred Uhlman va escriure *L'amic retrobat*. Konradin von Hohenfels —anys més tard conspiraria contra Hitler— escriu al seu amic d'escola: «Potser algun dia els nostres camins es tornaran a creuar.

Sempre et recordaré, estimat Hans! Has influït molt en mi. M'has ensenyat a pensar i a dubtar» (Barcelona 1998, p. 86).

El mestre és una referència per al deixeble. Alexandre Jollien fou tocat per la paràlisi en el seu naixement. Internat en una institució que el destinà a guanyar-se la vida embolicant cigars, ha arribat a ser un filòsof de prestigi i pare de família. Quan el vaig conèixer, el meu primer impuls en veure'l fou d'agafar-lo, perquè em

Fot. C.I.C. - Moià

semblà que anava a caure. Qui va caure, però, vaig ser jo... d'admiració envers la seva persona. Quina vida interior! Doncs bé, parla així d'un dels seus mestres: «El pare Morand no em va sermonejar mai. La seva presència i la seva experiència van ser suficients per a colpir en el més profund de mi mateix. Em sentia emocionat de poder trobar-me amb un ancià com ell, que, malgrat el seu miserable estat de salut, s'esforçava a complir amb alegria i fervor la seva funció de capellà del centre. La seva influència en mi va ser radical. Es va produir sense que ell ho pretengués. Sense ser cap teòric eminent, ni cap psicòleg, em va transformar. [...] La seva generositat, la seva intel·ligència sovint eren poc apreciades. Però qui el coneixia de prop sabia apreciar la seva presència benefactora, la seva preciosa ajuda. També va ser ell qui em va revelar la bellesa de l'ésser humà i em va fer confiar en mi mateix. El seu exemple m'ha aportat molts beneficis» (*Elogi de la feblesa*, Barcelona 2001, pp. 89s).

A vegades, un és referència per a l'altre sense saber-ho explicar. Una obra mestra de Salvador Espriu és *Laia*. «La protagonista, enigmàtic símbol de la feminitat primitiva. Malaltissa (epilèptica) en la seva difícil infantesa, més aviat esquerpa i solitària malgrat jugar amb nois i ser la dominadora del seu grup, passada la pubertat, esdevindrà motiu d'atracció dels homes, com una estranya encarnació de la maldat més cega i salvatge», comenta Lluís Busquets (*Literatura catalana. Textos d'orientació universitària*, Barcelona 1986, p. 243). Però mireu què en diu la novel·la: «La nena era arriscada, forta, decidida, apassionada, temuda per les seves ires i obeïda per la seva colla amb una fe cega» (p. 7). «La Laia, magnífica i olorosa com una fruita, d'una ànima abrandada i inabastable com la calima, sempre igual i sempre nova, que punxava i feria i fiblava la carn i l'amarava d'anells,

com l'aigua de la boira, tan enganyosa. Tan enganyosa com l'aigua de la boira. Al cel immens, les estrelles també semblants a la Laia. A vegades hi havia al fons dels ulls de la dona una llumeneta tendra i clara. Serenor. Però la boira aviat els enterbolia, i el desig penjava dels llavis com una amenaça» (p. 52). I encara: «L'Annetta [...] endevinava en aquella seva amiga, la Laia, replecs i intencions que l'esborronaven i l'atreïen alhora, amb el màgic encant de l'inconegut» (p. 38).

Però, què li demanem, a un referent? En Joan Mallart i la Ramona Valls són companys d'estudi i una joia d'amics. Juntament amb el fill del Joan, l'Albert, van presentar al XII Congrés de Teoria de l'Educació, l'any 2011, una ponència titulada «Educació per a la responsabilitat en una pedagogia humanista». En citem un fragment perquè dona les bases de qualsevol procés educatiu; és com una declaració de principis: «La base de l'humanisme pedagògic es troba en una valoració de la persona global, l'educació del sentit de la vida i dels valors, la comprensió empàtica, la llibertat ben entesa, l'aprenentatge autodirigit, la potenciació de la voluntat i de l'esforç junt amb una sana confiança en les possibilitats de l'aprenent. L'educador ha de convertir-se en facilitador i acompanyar en el procés d'aprenentatge vivencial o significatiu, creant el clima adequat» (Universitat de Barcelona, p. 6).

Ser referència de vida. Anthony de Mello fou un jesuïta d'arrels hindús i nord-americanes que té una bona colla d'històries d'aquelles que fan pensar. En una d'elles parla així del mestre.

«—El meu antic Mestre em va ensenyar a acceptar el naixement i la mort.

—I per què heu acudit a mi, aleshores? —preguntà el Mestre.

—Per aprendre a acceptar el que hi ha entremig» (*Uns moments per a l'absurd*, Barcelona 1993, p. 340).

UNA MICA D'HISTÒRIA

29 de gener de 1939, 75 anys

Jaume Clarà

Desfilada de la Victòria, l'any 1940
(fot. J. Renom)

El 29 de gener prop passat es va esdevenir el setanta-cinquè aniversari de l'entrada a Moià de les tropes franquistes. Durant els darrers dies de gener i primers de febrer s'han succeït actes en moltes poblacions catalanes de remembrança del final d'una guerra que deixà un país amb vencedors i vençuts.

Un país empobrit, amb una part molt important de la seva població assassinada o morta en combat per un i altre bàndol, amb gent que podia retornar a casa seva després d'haver hagut de marxar i altres que havien d'exiliar-se per sempre. Un país que a partir d'aquell moment iniciava una molt lenta recuperació, condicionada del tot per la cruenta dictadura que a partir d'aquell moment s'imposava a tots els nivells i en totes les esferes de la vida quotidiana.

A Moià cap acte no ha recordat els fets. Uns fets que, paradoxalment, van continuar presents en el nomenclàtor viari fins vint-i-cinc anys després del restabliment dels ajuntaments democràtics... I és que no fou fins al 2003 que el poeta Miquel Martí i Pol substituïa el fins aleshores vergonyant nom del carrer «29 de Gener».

Des de les pàgines de LA TOSCA, encara que amb una mica de retard, no hem volgut deixar l'oportunitat de fer-ne un petit record, amb la veu d'un testimoni de primera mà dels fets (Joan Estevanell, a través del seu dietari, que el Museu d'Història de Catalunya va editar l'any 2010), amb els records d'un infant d'aleshores que visqué els fets de ben aprop (Joan Gaja, de Cal Cisteller) i amb les declaracions d'un jove historiador dels fets (Raül González).

Joan Estevanell (1891-1962)

Fot. J. Renom

«Diumenge, 29 de gener de 1939. Tot el matí se sent l'artilleria i amb més intensitat d'11 a 12 [...] enmig del retruny del canoneig dalt el puig de la Creu per dificultar el pas de l'exèrcit feixista que ha entrat ja en terme de Moià i avença malgrat els ponts trencats. Hi ha ferits a la muntanya i un mort que baixen al Poble Nou. Les tropes del feix des de la Moretona formen un ventall de tres branques, una central per la carretera i les dues inclinades laterals per Bossanya, Coromines i davant de Rodors, i l'altra per Serramitja, Vilarjoan, Montbrú i cap a la Coma i la Fàbrega.

Al punt del migdia solar, entren per la Mànega, pel Salt i l'Oratori les primeres patrulles a la vila, trobant-se juntes a la Font Nova, on els veïns surten a rebre'ls, com també jo, que me n'he adonat mentre la columna va passant pel Poble Nou i acampa uns moments. L'artilleria roja va replegant-se d'un puig a altre per la serra i la falda de Ferrerons, continuant tota la tarda el foc, fent-se més intensiu al captard. Algunes bales alcancen la vila, majorment al Poble Nou i al Vall, rebent una ferida Ramona Matarrodona i algun

altre veí com el pastor del Gai, al bosc pasturant. Les patrulles entrades a la vila demanen el consistori. I en pocs moments fan desaparèixer lo del passat règim. Dic al nunci que tregui la bandera de la vila al balcó i junt amb un drap nacional onegen tot el dia [...].»

Joan Estevanell, en aquells moments empleat municipal entre altres ocupacions, escrivia un dietari on anotava, a més de qüestions personals, l'esdevenir de la vila. Durant aquells dies de gener havia posat en relleu el trànsit constant d'evacuats cap a la frontera francesa; com l'exèrcit republicà en retirada passava per Moià; el bombardeig de Vic («Passen a refrec de teulada dotze avions feixistes en direcció a Vic a bombardejar», 20 de gener); la marxa de les famílies moianeses més compromeses amb el règim republicà a partir del dia 23; la voladura dels ponts; la marxa del comissari municipal i els comandaments militars el 27 de gener i, tot seguit, l'assalt per part de soldats i de la població del magatzem de roba i queviures instal·lat a Can Rocafort; l'explosió del polvorí del Pla-romaní, el dia 28...

I després, la implantació del nou règim, amb el retorn de religiosos i altres persones que havien hagut de fugir a l'inici de la guerra; el retorn dels emboscats per fugir de les lleves; les primeres misses de campanya a la plaça i al parc; el nomenament pels militars d'una comissió gestora presidida per Jaume Orriols; la creació de la Falange local; la repressió contra els implicats, amb major o menor grau, amb la República que no havien marxat a l'exili: «Avui han començat les detencions a Moià dels revolucionaris actius i passius del juliol del 36», anotava el 9 de febrer; «Avui han aixellat o esquilat deu dones com a càstig per llur conducta roja», escrivia el 8 de març; «Segueixen a la capital les execucions o ajusticiaments penals dels detinguts. Dels de Moià es diu si són alguns ja els executats», afegia el 26 de maig.

Joan Gaja (1926)

Fot. J. Clarà

«Nosaltres en vam veure moltes, de coses, aquí a davant de l'ajuntament...» I és que cal Cisteller, on vivia i encara viu l'aleshores noi de tretze anys Joan Gaja, és ben a costat de l'edifici que aleshores era la casa de la vila. Des d'allà recorda, amb memòria envejable, els records de fa setanta-cinc anys:

«La vigília d'entrar els "nacionals" va explotar el polvorí del Pla-romaní. A les germanes de cal Grau des de la finestra del menjador —que ara és aparador— els va fer la sensació que calaven foc a cal Senyor Soler, i van venir cridant "què feu els de cal Cisteller?, no veieu que han calat foc a cal Senyor Oller?».

A la nit passaven de retirada de les tropes "roges" i saquejaven algunes cases. Com que a casa no hi havia cap home vam anar a dormir a cal Marcelino [al carrer de Sant Antoni], amb qui érem cosins. Recordo que el Marcel·lí —que venia petards— ens va dir "jo tinc un parell de trons, que si vénen els hi tiro!".

L'endemà, des del pont de la riera de l'Om tiraven cap a dalt a la costa de la Creu, on hi havia homes. I llavors van

començar a entrar els nacionals i recordo que a cal Senyor Soler van treure una bandera catalana...

Aquí a l'ajuntament van deixar per a rebre'ls el Josep Surroca —el pare del Joan Surroca—, que era secretari del jutjat, i el Josep Oller (el Pep Nunci), que era l'agutzil. Aquests van rebre les tropes nacionals. A la Masia, a cal Ganso, hi havia una família, els Artero, molt bona gent però de la ceba, i la mare, tot i ser de l'altre cantó, va portar uns porrons de vi a l'entrada per a quan vinguessin les tropes nacionals.»

També rememora en Joan Gaja com a l'altra banda de la plaça, a Can Rocafort, hi havia hagut el magatzem assaltat: «Jo vaig ser dels que vaig anar al magatzem assaltat, que estava entrant a Can Rocafort a l'esquerra. Hi havia molt "gènere", no sé si també menjar. Del meu record sé que a casa em van dir que hi anés a veure què trobava. Sé que vaig agafar un paquet amb mitja dotzena de paelles i quan arribava a casa només me'n quedava un, perquè tothom me les havia anat demanant.»

Els records de la guerra se'n van cap a les qüestions més familiars i, com sovint passa, cap allò que ha afectat més la família. Així recorda com el seu germà Valentí, quintat amb la lleva del biberó, es va passar al bàndol «nacional» juntament amb el Jaume de cal Noc, el Calderer i un parell més, fet que van pagar amb la vida altres soldats moianesos que n'estaven al corrent («el que es va fer fort i va resistir que no sabia res, aquell es va escapar, però xicots de divuit anys que no havien sortit mai de Moià..., en van matar uns quants»). Això també va tenir repercussions a casa seva, amb l'empresonament a Montjuïc del seu pare durant sis setmanes («vam pensar que ja no el veuríem més, però al cap de sis setmanes els van portar a Santa Elena, a dalt a Montjuïc, i vam tornar»).

Raül González (1986)

Fot. J. Clarà

Raül González va publicar l'any 2006 les memòries de l'estada del moianès Joan Vilalta al camp de concentració de Mauthausen. Era la recuperació d'una part de la nostra memòria fins aleshores pràcticament oblidada. Ara està treballant en un altre fet molt desconegut, que es publicarà en un dels propers números de *Modilianum*: la retirada de les tropes republicanes pel Moianès i els darrers combats que tingueren lloc a la nostra comarca, a l'alçada del Gai.

«Durant els últims mesos de 1938 i, sobretot, de manera més desesperada i generalitzada el mes de gener de 1939, Moià va viure un continu moviment de persones, ja fossin civils o militars, que fugien de l'avenç de les tropes franquistes. Unes tropes que des de la desfeta de les forces republicanes en el front de l'Ebre el novembre de 1938, no van trobar ja obstacles d'importància que els aturessin en la conquesta de Catalunya.

Així és com Moià va passar a ser un punt destacat en el camí cap a l'exili dels refugiats de guerra, degut també al fet que als edificis de les Escoles Pies s'hi

va instal·lar un Hospital de Sang per als combatents de la República i els refugiats de guerra.

Des de Moià, els dies 19 i 20 de gener es va poder observar l'antecedent que marcaria l'ocupació del poble per part de les tropes franquistes, i no era altra cosa que les contínues passades dels avions de la Tercera Esquadra de la II Brigada Aèria Hispana que sobrevolaven Moià en direcció a Vic i Manlleu, poblacions aquestes dues últimes que rebrien forts atacs aeris, amb nombrosos morts. Les tropes nacionals no seria fins al dia 28 de gener que començarien a tenir Moià a peu de canó, concretament les unitats de la 22ª Divisió del Maestrat a les ordres de Rafael García Valiño.»

Raül González considera que encara se sap ben poca cosa dels incidents que va viure Moià en aquells pocs dies que va durar l'enfrontament entre franquistes i tropes governamentals, a part de les impressions d'alguns testimonis.

«Sobre el terreny s'ha pogut localitzar en un indret als afores de Moià en direcció a Collsuspina, prop del mas del Gai, amb evidències de combats i, sorprenentment, restes de trinxeres republicanes, que marcarien un petit testimoni de la línia de front que el general republicà Vicente Rojo va estipular que passava per Moià justament el dia 31 de gener de 1939, dia dels últims combats al nostre terme municipal.

Si tenim en compte una petita citació del diari de Joan Estevanell del dia 3 de febrer de 1939 segons la qual "les víctimes caigudes en l'atac per l'artilleria contra els rojos el dia 1 pugen a unes noranta, que seran enterrades en llurs trinxeres del mont Pol i pla del Gomar, termenal de Moià", ens trobem enfront d'unes dades no corroborades d'una magnitud prou important, que esperem que aviat puguin ser revelades.»

Testimonis, tot plegat, dels fets esdevinguts setanta-cinc anys enrere.

PUBLICACIONS

Llibres

Raïm de Poesia d'Artés, 25è aniversari (1988-2013)

[Artés: Raïm de Poesia; Ajuntament d'Artés.] 2013. 184 pp.

Llibre commemoratiu de les noces d'argent del grup Raïm de Poesia, d'Artés, prologat per Marina García, vídua del poeta artesenc Francesc Blancher. Recull moltes composicions i conté referències a poetes o rapsodes moianesencs, com Josefina Pons, Valentí Illa, Laura Vilardell, Josep Clotet, Delfina Rodoreda, Joan Bosch, Laura López, Àngels Manubens, Manela Casanova, Gemma Ferrer, Rosa Rovira, Josep Domènech, Maria Pau Reyes, Josep Fàbrega, M. Carme Altarriba i Cecília Alcàntara.

Revistes

Miquel S. Gros i Pujol. «El processoner del Monestir de Santa Maria de l'Estany (Vic, Bibl. Episc., ms. 118)»

Miscel·lània Litúrgica Catalana, XXI. Barcelona, 2013, pp. 209-284.

Estudi d'un processoner de l'Estany, escrit entre 1350 i 1375. A més i de les aportacions per al coneixement de l'antiga consuetud de l'Estany, permet de fonamentar bé la hipòtesi que el cor era col·locat davant l'altar, molt probablement alçat en forma de tribuna com a la catedral de Vic i a les esglésies de Castellcir i Oristà.

—**L'Esplai**, núm. 204 (febrer 2014), butlletí de l'Associació de Gent Gran de Moià, amb 4 pàgines.

—**Cavall Fort**, núms. 1235 i 1235 (gener 2014), que publiquen, respectivament, l'article divulgatiu «Per què els humans bevem llet?», de M. Àngels Petit i Mendizàbal, i «Vides paral·leles», quatre

poemes de Carles Riera, i les habituals col·laboracions del dibuixant Picanyol.

—**Presència**, 19-1-2014, que publica els articles «"Drones" catalans», sobre l'empresa CATUAV, ubicada a Moià, i «De ruta per les petges de la Guerra de Successió», amb referències també a la nostra vila.

Diaris

Regió7

3-1-2014

«Quim Vila destil·la a Manresa i a Oló humor independentista».

6-1-2014

«Els moianesos pugen a les carrosses reials».

7-1-2014

«GR11: camí més enllà de l'autoocupació. Un moianès crea una distribuïdora de material esportiu per evitar l'atur i ja té dotze treballadors».

«La biblioteca esperantista de Moià potencia la web d'accés al seu catàleg. El fons és propietat de la família Molera, precursors a Catalunya de la difusió de l'idioma».

9-1-2014

«Els 2 Turons de Moià faran recollida d'aliments per a la Creu Roja del Moianès. La prova es podrà córrer diumenge al matí en quatre modalitats, la cursa de muntanya, el canicròs, la marxa nòrdica i la distància curta».

10-1-2014

«Castellterçol perd Antònia Canet, l'àvia de 104 anys».

11-1-2014

«Moià porta avui els seus Pastorets a Castellterçol». «Curses de muntanya: La Cursa dels 2 Turons obre la lliga del Moianès».

14-1-2014

«Mostra (a la biblioteca) sobre oficis antics i pagesia a Moià».

15-1-2014

«L'Institut Moianès passa tres mesos sense fer religió per falta de professors. El bisbat admet que ha tingut dificultats per a trobar un llicenciat amb titulació específica». «L'Associació Quenoparilamúsica ofereix un concert a Moià».

18-1-2014

«Moià enceta aquest cap de setmana la Festa Major d'Hivern».

19-1-2014

«Moià celebra avui el Mercat de l'Estraperlo».

20-1-2014

«Moià omple la plaça del CAP amb les tradicionals danses de les festes d'hivern». «Futbol: Imprescindible victòria del Moià davant del Sant Vicenç».

24-1-2014

«Carla Ubasart, del Judo Moià, guanya la medalla d'or en la Copa d'Espanya júnior, disputada a Tortosa».

25-1-2014

«Calders acomiada la festa major d'hivern, al voltant de la teràpia i la nova medicina». «Monistrol de Calders i Moià celebren els Tres Tombs aquest cap de setmana».

26-1-2014

«Castellterçol celebra la festa patronal de Sant Fruitós».

27-1-2014

«Moià mostra la vida de pagès en uns Tres Tombs concorreguts».

28-1-2014

«Calders acull un cap de setmana d'activitats dedicades a la salut».

4-2-2014

«L'Arts Santa Mònica mostra el procés creatiu del moianès Marcel·lí Antúnez».

5-2-2014

«Moià vol canviar el règim de concessió de la gossera perquè no li surti tan cara. Una empresa diferent de la que hi havia se'n fa parcialment càrrec fins que l'ajuntament l'externalitzi del tot. La Bauma s'ha sentit "enganyada" per l'ajuntament i es deslliga de la gestió».

5-2-2014

«Fotos en blanc i negre a la biblioteca de Moià».

LA VANGUARDIA**3-1-2014**

«Wagner obre una fleca al Liceu. El furer Carlus Padrissa ens convida a prendre un vinet en companyia de l'heroic Parsifal», article de Ramon Oliver dins el suplement «Què fem?».

10-1-2014

«Gran "Parsifal" de butxaca. Carlus Padrissa desconstrueix l'òpera de Wagner davant un Foyer entregat que aplaudeix la producció del Cercle del Liceu. L'exercici de nostàlgia de La Fura acaba amb el repartiment entre el públic del pa acabat d'enfornar».

23-1-2014

«La Fura dels Baus recrearà el setge del 1714 amb ulls d'avui a Montjuïc».

EL PUNT AVUI+**4-2-2014**

«El gabinet del ciborg Antúnez. Una exposició mostra el procés de treball de l'artista, així com els robots de les seves "performances". El públic de la mostra pot interactuar».

BREUS**Biblioteca Ramon Molera**

L'Esperanto-Biblioteko Ramon Molera Pedrals ha remodelat recentment tota la seva pàgina web (www.BibliotekoMolera.org), a més d'oferir-ne les versions en català i castellà, ultra l'original en esperanto.

La biblioteca d'esperanto de Moià—creada per Ramon Molera (1922-1983) i continuada per la seva filla Anna Maria—és coneguda a tot el món, sobretot per la seva col·lecció de revistes escrites en aquest idioma creat a finals del segle XIX per L. Zamenhof amb intenció de convertir-se en eina de comunicació internacional. En la pàgina web es poden consultar, digitalitzades, alguns dels més de dos milers de títols diferents que conté la biblioteca. Entre les revistes digitalitzades hi ha *Kataluna Esperantisto*, la publicació que des de l'any 1910 reflecteix la vida i l'activitat de l'esperantisme a casa nostra. El nou web també permet de consultar el catàleg en línia i compartir altres materials de la biblioteca (cartells, segells, anuncis...) relacionats amb l'esperanto. Finalment, la presència en les xarxes socials Facebook i Twitter permetrà de seguir l'actualitat d'una web dinàmica i amb voluntat d'anar augmentant el seu contingut.

Ateneu La Pólvora

El divendres 10 de gener la CUP Moianès va organitzar, a l'Ateneu La Pólvora, la presentació del llibre de l'historiador i antropòleg Toni Rico *No tots els mals vénen d'Almansa*, una revisió crítica i autocrítica sobre el projecte de construcció dels Països Catalans. A continuació, s'anunciava un col·loqui.

El dissabte 15 de febrer al vespre, *Pintxing Party*, amb *pintxos* i el punxadiscos Dj Zimmer.

Música

Joventuts Musicals va presentar a l'Auditori de Sant Josep, el dia 25 de ge-

ner, un concert del Trio Rodin, format per Carles Puig (violí), Esther García (violoncel) i Jorge Mengotti (piano). Van interpretar obres de Beethoven, Bunch, Bridge i Brahms. I per al dissabte 22 de febrer estava programat un concert de guitarra de Bernat Padrosa, amb obres de Sors, Tàrraga, Llobet, Albéniz, Granados i Mompou.

Teatre

Els Pastorets «independentistes» escrits per Quim Vila i dirigits per Jordi Guinart han estat representat en set ocasions: a més de les tres funcions de Moià (les dues del 25 de desembre i la destinada als socis de l'Esplai, el 6 de gener), s'han pogut veure a Collsuspina (28 de desembre), Oló (4 de gener), Castellterçol (11 de gener) i Castellcir (2 de febrer).

El diumenge 16 de febrer, el grup de teatre La Cadira ha ofert una nova representació de *Converses després d'un enterrament*, de Yasmina Reza, en aquesta ocasió al Casal de Castellcir.

Llegim al carrer

La Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Moià ha convidat tothom a participar en el projecte «Llegim al carrer», consistent a llegir poemes al carrer durant la festa de Sant Jordi. Iniciat l'any passat, el projecte és liderat pel Centre de Recursos Pedagògics de Moià conjuntament amb les escoles de la vila, i compta amb la col·laboració de la Biblioteca de Moià. Els interessats poden trucar al telèfon 938 300 000 (Glòria Aubach i Ramon Tarter) o per correu electrònic a persones@moia.cat.

Càritas Moià

En el recapte d'aliments dels dies 4 i 5 de gener es van recollir 286 kg (119 dels quals eren de sucre i 26 d'arròs) i 55 euros en metàl·lic. Uns dies abans, en el caga-tió, s'havien recollit 160 kg més d'aliments.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Mauro Hernández Gallego, fill de Fernando i de Silvia, dia 17 de desembre.

Arlet Suriñach Rivero, filla Ricard i de Yolanda, dia 20 de desembre.

Ally, fill de Hamet i de Dado, dia 20 de desembre.

Lluc Forjau Claparols, fill de David i de Cristina, dia 22 de desembre.

Lis Gómez Torruella, filla d'Andrés i d'Iris, dia 26 de desembre.

Mireia Fernández Martínez, filla de Marcel i de Noemí, dia 5 de gener.

Abril Ubach Bover, filla de Rosa Bover Fonts (de Moià) i de Sergi Ubach Felices, dia 10 de gener, a Barcelona.

Elna Mateo Gálvez, filla de Marcos i de Miriam, dia 11 de gener.

Laia Valldeoriola Illa, filla de Xavi i d'Imma, dia 15 de gener; néta del nostre col·laborador Carles Illa.

No tardis, amic

Núria Solà i Bujons

Dedicat l'amic Sebastià Antúnez

L'amistat és un sentiment preuat, delectós i impagable quan esdevé de veritat i duradora. Gaudir de l'amistat d'una persona, sincera i sense condicions, és un extraordinari regal que hauríem d'amoixar i vetllar sense reserves i arrogàncies. Sóc capaç de reconèixer que excepte en dues no aconseguides ocasions (les quals em pesen a la consciència tots els dies de la meua vida, i que ara no vénen al cas) he procurat ser una bona amiga per a totes les persones que m'han honrat amb la seva amistat.

El meu amic de joventut va ser meravellós: fort, valent, llest, filosòfic, de mirada escrutadora, somriure de murri i, certament, seductor. En Sebastià Antúnez

Defuncions

Trinitat Puig Isanta, de vuitanta-vuit anys, vídua d'Enric Sala, dia 11 de gener.

Maria Flotats Juncadella, de norantatres anys, vídua d'Àngel Estevadeordal, dia 12 de gener.

Nativitat Mauri Montràs, de noranta anys, dia 14 de gener.

Antoni Lladó Burrell, de setanta-vuit anys, dia 19 de gener.

Antonio Abad Pascual, de seixantaset anys, dia 23 de gener, a Barcelona (però vinculat a Moià per l'empresa Ibercompound)

Matilde López Buján, de noranta-dos anys, dia 24 de gener.

Josefa Riu Oller, de noranta anys, vídua de Fruitós Antonell, dia 29 de gener.

Teresa Gallaguet Clusella, de noranta-un anys, dia 5 de febrer.

i jo només podíem ser amics. Anàvem a l'Acadèmia junts, vam fer teatre junts, sortíem a la mateixa colla i ens passàvem interminables estones parlant a l'escó de vora l'estufa de casa meua. La meua mare l'estimava molt i sóc conscient que la seva, a mi, també. Va ser una amistat forta, serena i preciosa. Ell era sabedor de les penes i glòries de les opcions més transcendents de la meua joventut. No va trair mai la meua confiança, al contrari, potser si hagués escoltat els seus consells, la meua vida hauria estat diferent.

En un moment donat les nostres vides van emprendre camins diferents i les experiències viscudes ens transformaren en els adults que després vam ser.

Un dia, parlant de les seves pràctiques vitals i assajos introspectius, vaig expressar-li els meus temors. Em va dir que no patís, que m'explicaria un munt de

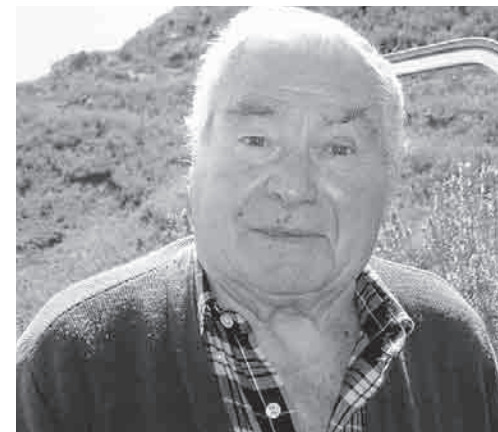
NECROLÒGIQUES

vivències i que compartiríem tota l'experiència acumulada per ell. Jo el vaig abraçar i li vaig dir: «Sebastià, amic, no tardis. Tinc por que et perdís pel camí.» Mai no va tornar, la malaltia el va engolir.

Malgrat tot, i inclús en els moments més turbulents i desorientats que va viure, sempre em va reconèixer i respectar, sempre vaig trobar l'amic. Xerràvem, però jo no l'entenia. Els seus ulls, encara que amb un deix de tristesa, eren els mateixos, escrutadors com sempre, i en les seves abraçades hi trobava el caliu d'un afecte conegut. El rictus murri d'abans, tan singular, va esdevenir més melangios.

Per al Maties

Joan Homs i Castany

Maties Vilalta

Diumenge vam anar al castell de la Pera. Es feia fosc i les nuvolades passaven entremig d'un cel que es torrava. I des d'allà, dalt del roc, em va semblar veure com tornaves de seguir tòfones i parar trampes. Tornaves cap a casa content, com sempre. Explicant alguna anècdota en què o no et deixaves prendre el pèl o ajudaves algú que et necessitava.

Et vaig cridar. No sé si em vas sentir. Vaig pensar que ja et veuria, com sempre

Any rere any, les nostres converses s'escurçaven i els temes eren més intrascendents. A poc a poc es va anar transformant en un ésser passiu, callat, sense gaires paraules. Les últimes vegades que parlàrem vaig descobrir que havia fet un retorn al cristianisme. Me'n vaig alegrar molt: això el reconfortaria, sens dubte.

No em vaig assabentar de la seva mort. No vaig poder anar a l'enterrament d'aquell amic tan amic. Jo, ara, després de tants anys, més enllà de la distància, de la vida, de la mort, dels errors i de la malaltia, continuo dient: no tardis, amic.

passa. Quan t'hauria vist, t'hauria explicat que les teves abelles estaven valentes i guapes i que, seguint el teu exemple, els havia deixat prou mel a la tardor per a acabar de passar l'hivern. Hauríem parlat de com s'avançava el romaní amb la bonança. Sempre amb algun consell, però de savi proper que també t'escolta.

Però això ja no pot ser, perquè quan et vaig veure vaig saber que tornaves. Em sembla que feies aquella cara de dolentot simpàtic. Però tornaves. Tornaves amb el Sebastià, amb el padri, amb el vell de Montbrú i amb tots els que recordaves. I et vaig tornar a cridar:

Correm-hi tots, cap al pantà, / prenem el sol com llargardaixos! / Correm-hi tots, cap al bosc, / creuem carenes i foranques! / Correm-hi tots, de Granera a Montbrú, / de cal Xei a ca l'Alcalde! / Entrem a casa amb el cel negre com quan hem marxat / i abracem recitant versos d'amor i enyorança.

Ahir l'Encarnació em va demanar que et digués algunes paraules; vaig dir-li que hi comptés, només faltaria. La veritat és que falta molt: el primer, tu, i el segon, sempre les gràcies per tot, Maties.

(Text llegit en l'enterrament de Maties Vilalta i Garriga, 29-1-2014)

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

GENER 2014

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	17,2	-0,2	8,7	---	1	9	W	9,8	
De l'11 al 20	12,3	-0,3	6,0	3	3	4	W	28,8	
Del 21 al 31	11,6	-1,6	6,3	7	2	1	W	4,0	42,6

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, *MeteoMoià*: <http://elmoianes.net/meteoMoià.html>. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoià, i al Facebook: MeteoMoià.

Moià perd 27 habitants, el Moianès només 3

Fot. C.I.C. - Moià

Durant l'any 2013, el municipi de Moià va perdre 27 habitants, quedant a finals d'any amb una xifra de 5.766. Segons les dades de l'Idescat és el primer any amb pèrdua d'habitants com a mínim des de 1998 (quan Moià comptava amb 3.846 habitants).

El conjunt del Moianès suma 13.055 habitants, amb una pèrdua de només 3 habitants. Això és conseqüència de l'augment de 36 habitants que va tenir Castelletcir (que amb 704 es converteix en el quart municipi del Moianès, sobrepassant Monistrol de Calders), els 13 més de l'Estany (411) i els 12 de Santa Maria d'Oló (1.060). Aquestes xifres compensen la pèrdua esmentada de Moià i les -14 de Monistrol de Calders (686), -9 de Collsuspina (338), -7 de Granera (76) i -2 de Calders (953). Sant Quirze Safaja va mantenir la seva població (659).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **27 de març**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.